

Muusikkoidentiteetin vahvistaminen valokuvan keinoin

Valokuvatyöskentely erityistä tukea tarvitsevien bändien kanssa

Iiris Aholainen

Opinnäytetyö

Sosionomin tutkinto-ohjelma
21SOB

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu

Sosionomin tutkinto-ohjelma

AHOLAINEN, IIRIS

Muusikkoidentiteetin vahvistaminen valokuvan keinoin

Valokuvatyöskentely erityistä tukea tarvitsevien bändien kanssa

Opinnäytetyö 49 sivua, joista liitteitä 11 sivua

Marraskuu 2024

Opinnäytetyön tavoitteena oli vahvistaa ja tuoda näkyväksi erityistä tukea tarvitsevien bändien muusikkoidentiteettiä valokuvatyöskentelyn avulla. Työ toteutettiin yhteistyössä yhdenvertaisen taiteen oppilaitos Vimmartin kanssa, joka mahdollistaa erityistä tukea tarvitsevien nuorten taideharrastamisen. Vimmart toivoi projektin tukevan bändien omakuvan kehittymistä sekä niiden esille pääsyä.

Opinnäytetyö eteni kolmessa vaiheessa: suunnittelutyöpajassa kartoitettiin bändien visuaalista identiteettiä ja omakuvaa, kuvauksissa otettiin kuvat suunnittelutyöpajan mukaisesti sekä lopuksi katsottiin ja valittiin yhteiset promokuvat. Työskentelyprosessissa hyödynnettiin sosiaalipedagogiikan, sosiokulttuurisen innostamisen ja valokuvaterapian menetelmiä. Kuvien ottamisessa huomioitiin osallistujien omat näkemykset ja toiveet, ja lopputuotoksena syntyi kuvasarja bändeistä sekä työpajamalli kuvien suunnitteluun, ottamiseen ja valitsemiseen.

Työpajoissa kerätty palaute, tutkijan muistiinpanot sekä otetut valokuvat osoittavat, että valokuvatyöskentely tukee bändien identiteetin muodostumista ja auttaa jäseniä hahmottamaan rooliaan muusikkoina. Opinnäytetyön myötä Vimmart sai toimintamallin, jolla vastaavaa valokuvaustoimintaa voidaan toteuttaa jatkossa. Kuvat olivat esillä Täällä me soitellaan -teoksessa Tampereella ja projektin tuotokset tulevat esille Vimmartin tulevilla tapahtumissa ja näyttelyissä.

Asiasanat: bändi-identiteetti, valokuvatyöskentely, sosiaalipedagogiikka, erityistä tukea tarvitsevat, toiminnallinen opinnäytetyö

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Degree Programme in Social Services

IIRIS AHOLAINEN
Strengthening Band Identity through Photography

Bachelor's thesis 49 pages, appendices 11 pages
November 2024

The purpose of this thesis was to explore ways to strengthen the band identity of musicians with special needs through photography. The project was conducted in collaboration with Vimmart, an arts education organization dedicated to creating inclusive opportunities for individuals of all abilities. Vimmart requested a project aimed at enhancing students' sense of identity as musicians.

This practice-based thesis involved three photography workshops in which band members explored their personal and group identities, participated in photo sessions, and selected images that reflected their vision. The process was guided by principles of social pedagogy, incorporating elements of phototherapy and socio-cultural animation. Emphasis was placed on empowering participants to make their own choices throughout the photography process.

The project demonstrated that photography is an effective tool for supporting identity, enabling individuals to see themselves as musicians. The photos strengthened the bands' cohesion, and participants reported an increased sense of visibility and pride. The photo series will be featured in various Vimmart exhibitions, extending the project's impact within the community and providing Vimmart with a replicable model for future initiatives.

Key words: : band identity, photography, social pedagogy, inclusive arts, special needs

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	5
2	Lähtökohta	6
2.1	Toimintaympäristö – taiteen harrastamisen mahdollisuudet	6
3	Sosiaalinen identiteetti ja vammaisuus	7
4	Valokuvatyöskentely	10
5	Tutkimusmenetelmä ja -kysymykset	13
6	Toiminnallinen osuus – työpajat.....	15
6.1	Projektin kulku.....	15
6.2	Kohti kuvaa	16
6.3	Kuvassa	18
6.4	Kuvan katsominen.....	19
6.5	Kuva esillä.....	20
7	Tulokset	23
8	Johtopäätökset	31
9	Pohdinta ja eettisyys	33
	LÄHTEET	36
	LIITTEET	39
	Liite 1. Työpajojen sisällöt alussa	39
	Liite 2. Valmis valokuvatyöskentelyn toimintamalli.....	40
	Liite 3. Sähköpostitiedote osallistujille	42
	Liite 5. Suostumuslomake	48
	Liite 6. Kuvauslupa.....	49

1 JOHDANTO

Toteutin opinnäytetyöni yhdessä *Vimmart -yhdenvertaisen taiteen oppilaitos* kanssa. Yhteistyökumppanilta tuli toive siitä, että bänditoimintaa tulisi kehittää siihen suuntaan, että bändeille rakennettaisiin kokemusta yhtenäisyydestä ja selkeämpää bändi-imagoa. Toteutin projektin valokuvatyöskentelynä, hyödyntäen omaa aiempaa osaamista valokuvaajana. Valokuva voimaannuttamisen väli-teenä ja yleisesti valokuvattavan ja kuvaajan suhteen pohtiminen on mielestäni tärkeä ja kiinnostava teema, joka kulkee läpi opinnäytetyöprosessin.

Taustaltani olen aiemmin tehnyt työtä vammaistyön puolella, ja kohderyhmä on minulle tuttua. Vammaistyössä minua kiinnostaa se, millä tavoin yhteiskunta ottaa vammaisuuden ja itsemääräämisoikeuden huomioon sekä mahdollistaa osallisuutta. Vammaistyössä olen nähnyt paljon kaikenlaisia tapoja kohdata asiakkaita. Ääripäässä työntekijä päättää kaiken vammaisen ihmisen puolesta, eikä vammaisen ihmisen omaa itsemääräämisoikeutta kunnioiteta. Toisaalta olen saanut myös nähdä erittäin asiakaslähtöistä työtä, jossa annetaan aikaa ja arvostusta asiakkaan omalle päätöksenteolle. Vammaistyöstä on myös vaikea puhua yhtenäisenä kenttänä, sillä ihmisten toimintakyvyt eroavat hyvin paljon yksilöiden välillä, niin kuin monessa muussakin asiakasryhmässä.

Olen tehnyt työtä myös mielenterveyskuntoutujien kanssa, ja sieltä mukaani on tarttunut toipumisorientaation käsite ja työote sekä sosiokulttuurisen innostamisen teoria. Ajatus siitä, että on lupa unelmoida isosti ja sitä kautta lähdetään voimauttamaan ja toteuttamaan asiakkaan toiveita, on minusta hieno. Ajattelen, että tässäkin opinnäytetyöprojektissä haluan sanoa ”kyllä” mahdollisimman monelle toiveelle. Sitä kautta on mahdollista myös kuulla osallistujien aitoja toiveita, kun hyväksyy ne sellaisenaan. Seuraava vaihe tästä on tehdä ne toteutuskelpoisina, mutta alkuun on mielestäni tärkeää kuunnella tarkkaan.

2 Lähtökohta

2.1 Toimintaympäristö – taiteen harrastamisen mahdollisuudet

Toteutin opinnäytetyöni toiminnallisena opinnäytetyönä Vimmartin eli yhdenvertaisen taiteen oppilaitoksen kanssa. Vimmartin periaatteena on tarjota kaikille tasavertainen mahdollisuus taiteen opiskeluun. Vimmartissa on mahdollisuus opiskella musiikin perusopetuksen yleinen opetusmäärä sekä vapaamuotoista musiikkiopetusta. Jokaiselle opiskelijalle tehdään henkilökohtainen opetussuunnitelma, jonka mukaan edetään. (Vimmart n.d.)

Vimmartilla on oppilaita, jotka ovat olleet toiminnassa mukana yli kymmenen vuotta ja uusia tulee koko ajan. Musiikin oppimisen lisäksi, etenkin bändeillä, on toiveena esittää musiikkiaan keikoilla sekä kehittää oman bändin imagoaan. Vimmartin perustoiminta keskittyy soittamisen opetteluun, joten tällainen muusikoidentiteetin vahvistaminen oli toivottu lähtökohta opinnäytetyölleni. Usein tutkimuksessa halutaan tutkia sitä, miten asiat ovat. Toiminnallisessa tutkimuksessa lähtökohtana on tutkia sitä, mitä asioita voidaan kehittää, miten se tapahtuu ja mitä tarvitaan, jotta päästään haluttuun tavoitteeseen. (Heikkinen 2018.)

Lähdin kehittämään työpajamallia, joka tukee musiikkiharrastusta pyrkien sitouttamaan oppilaita toimintaan sekä antaa oppilaille mahdollisuuden tutkia omaa muusikkouttaan. Vimmartilla oli tutkimuksenteon aikaan vuonna 2024 seitsemän aktiivista bändiä, joiden kanssa työskentelin valokuvan keinoin. Pidin jokaiselle bändille kolme työpajaa, joissa pohdimme henkilökohtaista identiteettiä sekä bändin omakuvaa. Projekti huipentui lokakuussa 2024 Täällä me soitellaan -teokseen, joka yhdisti musiikkia, performanssitaidetta sekä video- ja valokuvaa. Täällä me soitellaan -teoksessa esitettiin myös ensimmäistä kertaa julkisesti otamani valokuvat.

3 Sosiaalinen identiteetti ja vammaisuus

”Hetkessä, jossa tuntee olevansa osa orkesteria omalla soittimellaan, tuottamassa musiikkia, mitä tykkää soittaa, kuoriutuu soittajista muusikkoja”, kirjoittaa musiikkipedagogi Marko Niittymäki YAMK opinnäytetyössään *Musiikkipedagogian erityispiirteitä - Opetustyö Musiikkikoulu Vimmartissa* (2020, 94). Niittymäki työskentelee myös Vimmartin musiikinopettajana. Tässä lainauksessa kiteytyy mielestäni hienosti samalla bändi-identiteetti ja sosiaalinen identiteetti. Kun ”soittajasta” tulee ”muusikko”, syntyy toiminnasta identiteetti. Se, mitä ympärillä on eli muut muusikot, instrumentit ja musiikki tuottaa myös identiteettiä.

Käytän tässä opinnäytetyössä sosiaalitieteellistä näkökulmaa identiteettiin John Turnerin ja Henri Tajfelin sosiaalisen identiteetin teorian avulla. Identiteetti ei ole vain yksilön oma näkemys itsestään vaan muotoutuu sosiaalisesti. Henri Tajfel on kirjoittanut kirjassaan *Human Groups and Social Categories – studies in social psychology*, (1981) että identiteettiin vaikuttaa aina ryhmät, joiden osana yksilö on. Hän kutsuu tätä identiteetin puolta sosiaaliseksi identiteetiksi. John Turner (1982, 15-40) kirjoittaa, että minäkäsityksen voi jakaa kahteen osaan, persoonalliseen ja sosiaaliseen identiteettiin. Persoonallinen identiteetti muodostuu yksilön henkilökohtaisista luonteenpiirteistä, kyvykkyyteen liittyvistä uskomuksista, kehon ja mielen ominaisuuksista, mieltymyksistä sekä siitä millä tavoin on suhteessa muihin ihmisiin. Sosiaaliseen identiteettiin sisältyy se, millaisiin virallisiin ja epävirallisiin ryhmiin kokee kuuluvuutta. Tällaisia ryhmiä voisi olla esimerkiksi sukupuoli, uskonto, kansallisuus ja erilaiset poliittiset ryhmät. (Turner 1982, 15–40.) Ajattelen tämän työn kontekstissa esimerkiksi muusikkouden ja vammaisuuden olevan tällaisia ryhmiä.

Sosiaalisen identiteetin teoriaan kuuluu olennaisesti se, että ryhmiä, joihin yksilö kuuluu, on monia ja se, mikä identiteetin osa aktivoituu missäkin, on tilannesidonnaista. (Turner 1982, 15-40) Identiteettiä luo tilanteen ja ympäröivien ihmisten lisäksi se, miten ihminen kategorisoi itseään ryhmään. Tämä tapahtuu erilaisten stereotyyppien kautta, eli ihminen vahvistaa ryhmään kuulumista kantamalla mukanaan stereotyyppisiä ryhmään kuulumisen symboleita (Turner 1991). Esimerkiksi bänditoiminnassa yksilö kantaa mukanaan muusikkouteen liittyviä symboleita.

Ryhmäidentiteetin kannalta tärkeää on se, millaisiin sisäryhmiin henkilö kuuluu eli millaiseen yhteisöön henkilö kokee kuuluvansa. Marjatta Martin on väitöskirjassaan (2016) tutkinut vammaisten nuorten elämää. Perheeseen kuulumisen kokemus on usein vahva lapsuudessa ja nuoruudessa, myös vammaisilla nuorilla. Vammaisten nuorten kuulumisen kokemus kuitenkin yhteiskuntaan ja harrasteryhmisiin on heikompaa kuin ei-vammaisten nuorten (Martin 2016). Tämä johtuu nähdäkseni yhteiskunnan esteellisyydestä ja ableismista eli syrjinnästä vammaisia ihmisiä kohtaan. Esimerkiksi musiikkiharrastus vaatii monessa oppilaitoksessa sellaista toimintakykyä, mitä kaikilla ihmisillä ei ole.

Johonkin kategoriaan kuulumisen tuo myös kysymyksen muihin kategorioihin kuulumattomuudesta. Turner kirjoittaa, että olennaista on kysyä, mitkä ovat ne välttämättömät tekijät, jotka saavat ihmiset kokemaan kuuluvuutta johonkin ryhmään. Hän tuo esille, että olennaista on ymmärrys ryhmään kuulumisesta ja se mahdollistaa toimimista ryhmänä. (Turner 1982, 15-40.) Tässä projektissa tavoitteena on vahvistaa nimenomaan muusikkoidentiteettiä, ja näin ollen muut henkilöiden identiteetin eivät tule niin vahvasti näkyviin.

Martinin (2016) väitöskirjatutkimuksessa nousi esiin, että yli puolet vammaisista nuorista kokivat vammaisuuden olevan yksi tärkeimmistä heidän identiteettiään määrittävistä tekijöistä. Elizabeth Mitchell (2019) tuo tähän ajatukseen lisää näkökulmia. Hänen tutkimuksessaan tulee esiin, että osa kokee nimenomaan vammaisille tarkoitetuissa ryhmissä, että he saavat olla sellaisia kuin ovat. Tällaisissa ryhmissä esteettömyys on huomioitu sekä niihin osallistuu muitakin, jotka eivät kuulu yhteiskunnan kehopystyyvyyssnormiin (eng. able-body norm). Toisaalta osa kokee, että vammaisille tarkoitetuissa ryhmissä vammaisuus näyttäytyy liian isona osana identiteettiä ja toivoisi, että ryhmissä voisi olla "kaikenlaisia ihmisiä". (Mitchell 2019.) Nähdäkseni tämän perusteella vammaisuus on tärkeä osa identiteettiä, mutta tärkeää ovat myös muut ominaisuudet. Lisäksi tärkeää on se, mitä reunaisuus identiteettinä tarkoittaa ja mitä vahvistetaan, kun vahvistetaan vammaisuutta identiteettinä.

Haluan nostaa tässä esiin myös identiteetin ja materiaalisen todellisuuden yhtymäkohdat, sillä vammaisuus ei ole myöskään pelkästään identiteetti vaan siihen liittyy myös yhteiskunnan muodostamat rakenteet. Koskinen, Kauppila ja Mietolan (2024) artikkelissa tutkittiin vammaisaktivistien työtä. Haastattelututkimuksessa tuli esille, että vammaisaktivistien poliittiset vaatimukset voidaan jakaa kahteen tärkeimpään. Osaltaan vaaditaan muutosta talouden uudelleenjakoon ja siihen, että työelämä ja toimeentulo on saavutettavampaa ja toisaalta siihen, että vammaisuus on kulttuurisesti hyväksyttävämpää ja näkyvämpää. Nämä tavoitteet liittyvät toisiinsa, mutta voivat kääntyä toisiaan vastaan uusliberalistisessa yhteiskunnassa. Rakenteiden muuttaminen oikeasti saavutettavammaksi voidaan nähdä työläämpänä kuin representaation lisääminen, joten riski siihen, että vammaisuus näkyy, mutta ei vammaisten ihmisten todellisten oikeuksien lisääntymisenä, on olemassa. (Koskinen, Kauppila & Mietola 2024.) Tässä opinnäytetyössä pyrin nimenomaan tuomaan esille osallistuvien ihmisten oman äänen oman identiteetin vahvistamisen näkökulmasta, kuitenkin unohtamatta rakenteellista muutosta. Nähdäkseni sosiaalinen identiteetti on aina myös poliittista, sillä sosiaalinen identiteettimme rakentuu sen mukaan, millainen on sosiaalinen todellisuutemme.

Suomeen sosiokulttuurisen innostamisen tuonut Leena Kurki (2000) nostaa, sosiokulttuurisen innostamisen tärkeimmiksi lähtökohdiksi innostettavana olevien ihmisten kykyjen vahvistamisen. Innostaja toimii koordinaattorina ja mahdollistaa toimintaa, mutta innostettavat tuottavat sitä yhtä lailla. Tavoitteena on innostaa ihmisten tekemään itse ja kokemaan toimijuutta omassa ympäristössään ja yhteiskunnassa laajemminkin (Kurki 2000). Sosiokulttuurisen innostamisen teoriasta muusikkoidentiteettiin tulee mukaan toimijuuden kokemus. Bändissä toimiva muusikko on olennainen toimija kokoonpanossa. Hän vaikuttaa muihin soittajiin sekä vaikuttuu muista soittajista. Sosiokulttuurisen innostamisen pohjalta ajattelen, että identiteettiin kuuluu myös se, miten vahvasti ihminen kokee olevansa toimija omassa ympäristössään.

4 Valokuvatyöskentely

Valokuva on peili, jolla on muisti (Salo 2009, 23). Näin kirjoittaa Merja Salo (2009) käsitellessään valokuvataiteen ja terapian yhtymäkohtia David Kraussin ja Jerry Fryrearin kirjan pohjalta. Keskityn tässä opinnäytetyössä viiteen työn kannalta tärkeimpään näkökulmaan, joita Salo tuo esiin. Valokuvassa peilataan niin poseerausten kautta rooleja, joita halutaan esittää kuin itseään, joka kuvasta heijastuu. Muistamisen näkökulma tulee esiin, kun kuva herättää siitä puhumisen tarpeen sekä mahdollisuuden jatkaa tai pitkittää kokemusta. Kuva edistää vuorovaikutusta ja kommunikaatiota olemalla ei-sanallinen muoto viestiä. (Salo 2009.)

Poseeraus ja roolien esittäminen mahdollistaa positiivista minäkuvan luomista. Kun ihminen näkee itsensä tekemässä erilaisia toimintoja, hänellä on mahdollisuus nähdä itsensä toimijana. (Salo 2009.) Tuula Ruusunen (2005) taas kuvaa, että kerrotulla tarinalla tuodaan asioita näkyväksi. Luovassa prosessissa luodaan tuotoksen lisäksi omaa identiteettiä ja persoonaa sekä vuorovaikutusta muihin ja yhteiskuntaan (Ruusunen 2005). Valokuva toimii siis niin peilinä, muistona kuin vuorovaikutuksen välineenä.

Valokuvan ominaisuuksia on hyödyntänyt myös Miina Savolainen, joka on kehittänyt voimauttavan valokuvan menetelmän. Savolainen (2009) kirjoittaa, että voimauttavassa valokuvassa perinteisen kuvaustilanteen valtasuhde kääntyy toisinpäin, kun kuvattava saa päättää mitä ja miten kuvataan. Kuvaustilanteessa tulee esiin muistot ja kokemukset siitä, miten on tullut nähdyksi aiemmin. Tavoitteena on, että kuvattava saisi kuvauksissa kokemuksen nähdyksi tulemisesta omana itsenään. (Savolainen 2009.)

Perinteisten ammattiroolien mukaan terapeutti ja valokuvaaja tekevät erilaista tehtävää, mutta rooleissa on myös samankaltaisuutta. Sekä terapeutin että valokuvaajan on tärkeää luoda turvallinen tilanne kuvattavalle. Se tapahtuu läsnäolon kautta. Rauhallinen ja selkeä tilanne mahdollistaa kuvattavien heittäytymisen kuvaan. Muutoin valokuvaajan ja terapeutin rooli on erilainen kuvauksissa. Valokuvaaja pyrkii rakentamaan oman visionsa mukaista kokonaisuutta, ottamaan kuvan, joka halutaan. Terapeutti taas pyrkii tuomaan esiin jotain kuvattavasta olen-

naista ja sen avulla löytämään merkityksiä ja mielle yhtymiä työstettäväksi. (Hen-
tinen 2009.) Terapeuttisen työskentelyn yhdistäminen valokuvaamiseen vaatii
siis päätöksiä siitä, kellä on valta kuvauksissa ja miten valtaa kuvauksissa tuote-
taan.

Sosiaalipedagogiikan ytimessä on passiivisesta vastaanottajasta aktiiviseksi toi-
mijaksi. Luovien menetelmien käyttö antaa tähän tukea ja mahdollisuuksia. Jos
henkilö ei osaa esimerkiksi sanoittaa kokemustaan tai hänellä ei ole kokemusta
itsestään toimijana, luova, kaiken salliva, toiminta voi antaa tähän mahdollisuu-
den. (Ruusunen 2005) Ajattelen esimerkiksi, että valokuvalla on mahdollisuus
näyttää kuvattava sellaisena kuin hän haluaa tulla nähdyksi. Tällöin olennaista
on antaa valta kuvattavalle päättää, millainen kuvasta tulee ja antaa perinteisesti
kuvaajalla ollutta valtaa pois.

Tuula Ruusunen kirjoittaa kirjassa *Sosiaalipedagoginen ammatillisuus : Madse-
nin kukasta toiminnan tulppaaniksi* (2005) miten valokuva on silta dialogiin yh-
teiskunnan kanssa. Valokuvan avulla voi siis kommunikoida ja jakaa omaa koke-
musmaailmaansa laajemminkin yhteiskunnassa. Kuvaa pystyy jakamaan laajan
joukon kanssa ja se säilyy pitkään mahdollisuutena dialogiin kuvan ja katsojan
välillä.

Ruusunen (2005) kirjoittaa, miten sosiaalipedagoginen työskentelytapa yhdistet-
tynä luoviin menetelmiin, voisi tukea samanaikaisesti yhteisöllisyyttä sekä yksilön
omaa kehitystä. Luovien menetelmien avulla voisi siis antaa yksilöille tilaa tulla
esiin henkilökohtaisten ominaisuuksiensa kanssa, mutta jakamisen kautta edis-
tää myös yhteisöllisyyttä ja osallisuutta.

Raisa Foster kirjoittaa kirjassaan *Tanssi-innostaminen – kohti yksilön ja yhteisön
hyvinvointi* (2015), että innostamisella ei tarkoiteta innostamista johonkin toimin-
taan vaan että itse toiminta innostaa. Tämä oli myös oman työskentelyni lähtö-
kohta. Tarkoituksena ei ollut pelkästään innostaa taiteellisesti hienojen kuvien ot-
tamiseen vaan päätavoitteena saada voimaantumisen sekä innostumisen koke-
mus kuvan avulla. Nämä ei kuitenkaan ole toisiaan poissulkevia asioita, vaan ku-
vat ovat nähdäkseni juuri siksi myös taiteellisesti hienoja, että ne ovat syntyneet
innostamisen prosessissa.

Innostumisen prosessi ei synny kuitenkaan itsestään. Luovien menetelmien ja etenkin uusien taiteenmuotojen käyttö saattaa alkuun tuntua osallistujilta vaikealta. Ruusunen kuvaa erään projektin kautta sitä, miten luovien menetelmien käyttöönottoa saattaa estää ohjaajan omien taitojen puute tai asiakkaiden passiivisuus (Ruusunen 2005). Luovien menetelmien käyttö voi olla jännittävää, sillä siinä ei mennä kohti mitään selkeää tavoitetta, vaan prosessi synnyttää sen mitä pitää. Ruusunen myös kertoo, että usein itse tekeminen alkaa innostamaan niin, että siihen lähdetään, kun se vain uskalletaan aloittaa (Ruusunen 2005). Raisa Foster (2015) taas kirjoittaa, että innostamisen prosessi lähtee siitä, että innostaja on itse innostunut toiminnasta.

5 Tutkimusmenetelmä ja -kysymykset

Toiminnallisen tutkimuksen tarkoitus on kehittää ammatillinen tuotos, joka palvelee kohderyhmää (Kostamo, Airaksinen & Vilkkä 2022). Tämän opinnäytetyön tuotos on valokuvasarja sekä toimintamalli, jonka avulla Vimmartissa toimivat oppilaat ja muusikot pääsevät tuomaan omaa toimijuuttaan esiin yhteiskunnassa. Valokuvasarja jatkaa matkaansa erilaisissa Vimmartin näyttelyissä, sekä bändiläisten omissa kanavissaan. Tarkoituksena on, että tällainen työskentely voisi jatkua tulevaisuudessa kenen tahansa ohjaamana ja tämän opinnäytetyön myötä kehittää sitä, miten Vimmartin toiminnasta viestitään myös ulospäin – opiskelijoista käsin.

Opinnäytetyöprosessini tärkein teema oli vahvistaa bändiläisten näkemystä omasta bändistään ja nostaa esiin niitä asioita, jotka bändiläiset itse näkevät bändissään olennaisina. Tavoitteena oli tuottaa bändeille ja Vimmartille valokuvia, joita he voivat markkinoinnissaan käyttää. Lisäksi valokuvat tulivat esille monitaiteellisessa tapahtumassa lokakuussa 2024, johon Vimmart osallistui. Lisäksi muodostan tässä opinnäytetyössä toimintamallin, jonka avulla bändit voivat jatkaa oman yhteisönsä esille tuomista oman bändiminän sanoittamista

Tutkimuskysymykseni ovat, miten valokuvatyöskentelyllä voisi tukea muusikoidentiteettiä sekä millainen on erityistä tukea tarvitsevien bändiläisten kuvan ottamisen prosessi. Opinnäytetyössäni käyn läpi sitä prosessia, jossa luon toimintamallin kuvien ottamiseen sekä analysoin sosiaalipedagogisen kirjallisuuden kautta prosessia ja identiteetin rakentumista.

Toiminnallisessa opinnäytetyössä toteutetaan muutosinterventio, joka sisältää jonkinlaisen lopputuotoksen (Kostamo Airaksinen & Vilkkä 2022). Tässä opinnäytetyössä muutosinterventio on työpajat ja lopputuotos on kuvasarja bändeistä. Kuvissa tarkoituksena on näyttää bändi sellaisena, kuin bändiläiset sitä kuvaavat. Tuotos on samaan aikaan bändi-identiteetin vahvistamisen väline sekä julkinen tuotos.

Toiminnallisessa opinnäytetyössä tieto yhdistyy käytäntöön, ja luova ongelmanratkaisu tulee esiin. Toiminnallisuudessa on tärkeää, että on lupa erehtyä ja oppia, sillä tietäminen tapahtuu prosessissa. Myös intuitiolla on tärkeä osa käytännön tiedossa. (Kostamo Airaksinen & Vilkkä 2022.) Käytin teoriaa pohjana sille, mitä teimme työpajoissa ja muutin pajojen kulkua tarpeen mukaan. Näin muodostui aineisto, jota tässä opinnäytetyössä analysoin. Aineistonani on siis työpajojen suunnittelumateriaali sekä työpajoissa kerätty materiaali sekä palaute.

Teoriapohjana toimii sosiaalipedagoginen lähestymistapa ja erityisesti Kaarina Ranteen toimittama Sosiaalipedagoginen ammatillisuus: Madsenin kukasta toiminnan tulppaaniksi (2005) sekä Leena Kurjen sosiokulttuurinen innostaminen (2000). Identiteettiä hahmotan tässä opinnäytetyössä lähinnä sosiaalisen näkökulman kautta, Henri Tajfelin ja John Turnerin teorian pohjalta (Tajfel 1981; Turner 1982; Turner 1991).

Vammaisuus on termi, jota myös käsittelen opinnäytetyössäni, vaikka alkuun pohdin sen tarpeellisuutta. Kuitenkin pidän vähemmistöryhmään kuulumista olennaisena tekijänä tämän opinnäytetyön aiheen kannalta ja haluan sitä käsitellä. Pyrin huomioimaan termin käsittelyssä oman ryhmään kuulumattomuuteni. Käytän opinnäytetyössäni osin termiä ”erityistä tukea tarvitseva”, sillä se on Vimmar-tissa vakiintunut termi. Erityisen tuen termi on käytössä oppilaitoksissa, jossa tuki jaetaan yleiseen, tehostettuun ja erityiseen (Tilastokeskus n.d.)

Valokuvatyöskentelystä on teoriaa monelta eri kentältä, ja olen tähän ottanut lähtökohdakseni sosiaalipedagogisen lähestymistavan etenkin Tuula Ruususen sekä Maarit Lipsanen

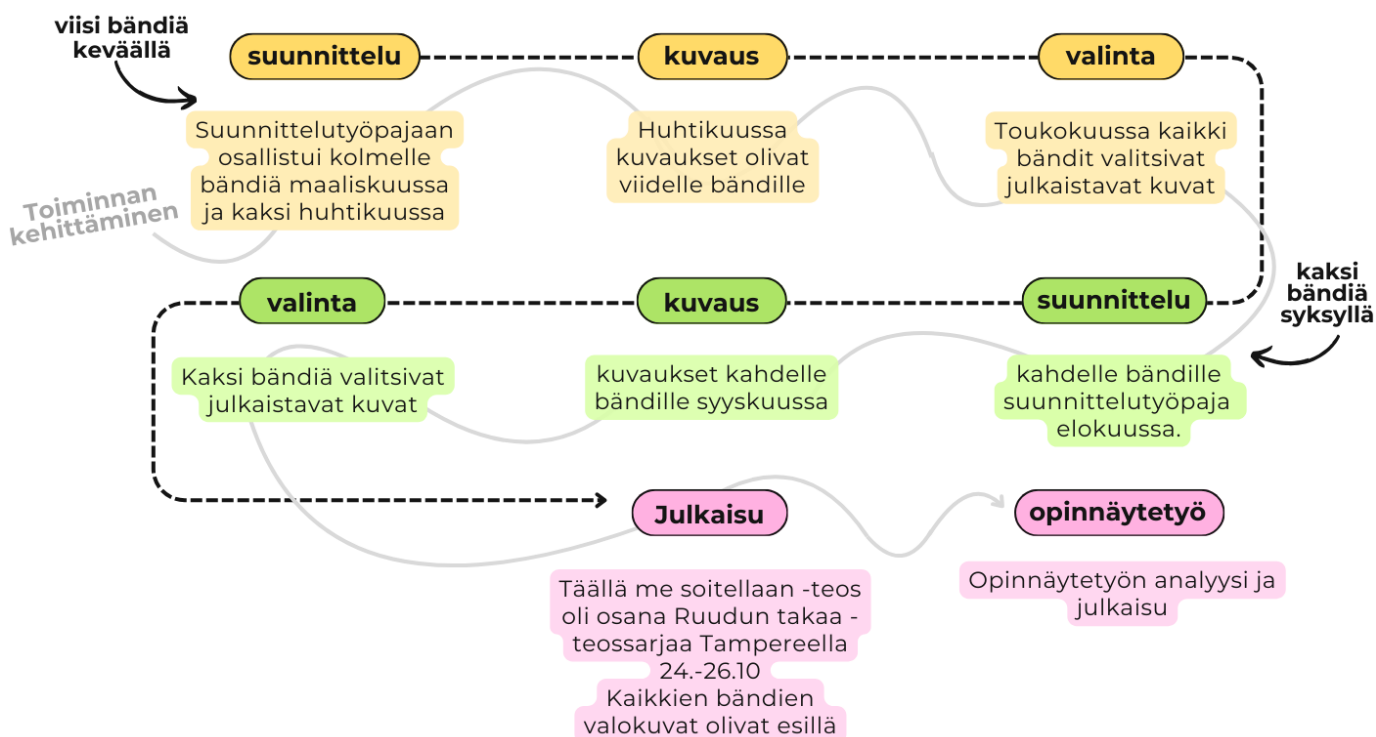
-Rogersin artikkeleista teoksessa Sosiaalipedagoginen ammatillisuus – Madsenin kukasta toiminnan tulppaaniksi (2005). Lisäksi olen perehtynyt Sosiokulttuuriseen innostamisen antamiin näkökulmiin Leena Kurjen kirjan sosiokulttuurinen innostaminen (2000) kautta. Myös Raisa Fosterin tanssi-innostaminen – kohti yksilön ja yhteisön hyvinvointia (2015) on antanut minulla välineitä tarkastella valokuvan innostavaa (eng. animateuring) vaikutusta.

6 Toiminnallinen osuus – työpajat

6.1 Projektin kulku

Projekti kesti kokonaisuudessaan puoli vuotta, maaliskuusta lokakuuhun 2024. Pidin keväällä suunnittelu-, kuvaus- ja valintatyöpajat viidelle bändille ja syksyllä lopulle kahdelle bändille. Jokaisen kerran välillä kehitin työpajoja havaintojeni ja osallistujilta ja muilta ohjaajilta saamani palautteen pohjalta. Kaaviossa 1. kuvaan, miten projekti eteni ja miten toiminnan kehittäminen oli keväällä vahvempaa ja syksyllä vakiintuneempaa. Toiminnan kehittäminen jatkui opinnäytetyön viimeistelyyn saakka.

Seitsemän bändiä kävi yksitellen kolme työpajaa

kaavio 1. Projektin kulku

Ennen työpajojen suunnittelua, kävin tutustumassa bändeihin osallistumalla heidän soittotreeneihin. Kerroin heille samalla projektista ja kysyin heiltä haluavatko he tulla mukaan projektiin. Kaikki bändit olivat innolla mukana valokuvaprojektissa. Samalla sain havainnoitua, minkälaisia tukimuotoja oppilaat mahdollisesti tarvitsisivat työskentelyn aikana.

Käyn tässä luvussa läpi jokaisen työpajan kerrallaan. Avaan miten lähdin valokuvatyöskentelyä rakentamaan yhdessä bändiläisten kanssa, sekä millaisia muutoksia tein työpajoissa matkan varrella. Nostan tässä esiin omia havaintojani siitä, mikä nousi merkitykselliseksi sekä mikä tuntui osallistujista haastavalta. Lisäksi pohdin omaa ohjaajuuttani ja sen kehittymistä. Jokaisessa työpajassa oli toinen ohjaaja myös paikalla tukemassa minun ohjeistustani. Minulla oli siis päävastuu työpajoista, mutta toisen ohjaajan työpanos oli tärkeä, etenkin kuvaustyöpajassa, sillä en pystynyt koko ajan olemaan koko ryhmän kanssa.

6.2 Kohti kuvaa

Halusin projektissani herätellä osallistujien mielikuvia omasta bändistään ja saada mielikuvista materiaalisia kuvia. Kehitin tätä varten menetelmän, jossa pohditaan oman bändin kuvaa visuaalisten elementtien avulla. Lisäksi valokuvatyöskentelyn avulla merkityksellistetään sitä, mitä kuvataan ja mitä kuvaan valitaan. Visuaalisessa taidetyöskentelyssä voidaan tuoda konkreettisesti näkyviin se, mitä halutaan yhteisesti jaettavan (Ruusunen 2005). Tavoitteena oli löytää sellaisia elementtejä kuvaan, jotka kuvastavat bändiä ja näin tuovat bändin merkityksellisemmäksi. Lähtökohtana oli, että bändiläiset ovat itse kuvissa ja tämä olikin ehkä tärkein elementti kuvissa.

Ensimmäisessä työpajassa tavoitteena oli luoda visuaalinen maailma, jossa hyödynnetään elementtejä, jotka kuvaavat bändiä. Käytin työpajoissa kuvamateriaalia, jotta jokaisen olisi helppo osallistua ja kertoa omista visuaalisista mieltymyksistään. Kuvien käyttöä kommunikaatiossa kutsutaan graafiseksi kommunikaatioksi (Karjalainen & Wallenius-Penttilä 2020). Bändiläisistä osalla oli puheen tuoton haasteita, jolloin ilmaisulliset eleet sekä toiminnalliset eleet olivat käytössä. Toiminnallisilla eleillä tarkoitetaan esimerkiksi sitä, että henkilö osoittaa tarkoittamaansa asiaa tai hänelle näytetään kahta asiaa, joista mieluisampaa hän osoittaa. Tässä menetelmässä tärkeää on vaihtoehtojen monipuolisuus, kattavuus ja tarkoituksenmukaisuus, sillä vaihtoehdot ovat aina rajoitetut. (Karjalainen & Wallenius-Penttilä 2020.) Pysin etsimään erilaisista bändeistä kuvia, jotta bändiläisillä olisi valinnanvaraa. Minulla oli kuvia seitsemästä eri suomalaisesta bändistä. Haasteena bändien kuvissa oli se, että osa osallistujista keskittyi enemmän

tunnistamaan kyseisen bändin, kuin kiinnittämään huomiota bändikuvan visuaaliseen ilmeeseen. Tämä ohjasi osalla paljon valintaa. Toisaalta en pidä sitäkään välttämättä huonona merkinä, sillä oma muusikkoidentiteetti voi vahvasti rakentua esikuvien ympärille.

Lähdin rakentamaan työpajaa erilaisten kysymysten avulla. Alkuun ensimmäisen bändin jälkeen huomasin, että minulla ei ole tarpeeksi selkeitä kysymyksiä, jotta ideointi lähtisi käyntiin. Osallistujat eivät osanneet vastata kysymyksiini. Kun kysyin heiltä mitä elementtejä heille tulee mieleen omasta bändistään, ei selkeitä vastauksia tullut, vaan huomasin että minun oli parempi kysyä konkretian kautta. Visuaalinen materiaali ei ole vain sitä mitä konkreettisesti näkee, vaan kyky mielikuvitella antaa mahdollisuuden kuvitella jotain ulkopuolista (Lipsanen-Rogers 2005). Tätä ajatusta lähdin kehittämään eteenpäin luomalla kysymyspatteriston (Liite 3), jonka avulla kuvaa lähdettiin kehittämään erilaisin visuaalisten elementtien avulla.

Seuraavan bändin kanssa olin muodostanut yksityiskohtaisemman kysymyspatteriston (Liite 4), jossa pyysin osallistujia kuvittelemaan erilaisia asioita. Kysyin esimerkiksi ”Jos teidän bändi olisi paikka, millainen paikka se olisi”, ”jos teidän bändi olisi esine, mikä esine se olisi?” ja ”Jos teidän bändi olisi väri, mikä väri se olisi?” Näiden kysymysten avulla pystyin kysymään innostavia ja tarkentavia kysymyksiä ja kirjoitin ideoita taululle. Tässä vaiheessa huomasin haasteena sen, että osa kertoi paljon omia ideoitaan ja osa ilmaisi suoraan, ettei ymmärtänyt kysymystä. Tässä kohtaa pidin tärkeänä, että jokainen bändiläinen sai kuitenkin sanoa ajatuksensa, ja kysymykset olivatkin suuntaa antavia. Esimerkiksi saatoin kysyä ”mikä väri bändistä tulee mieleen” tai ”mikä esine liittyy bändiin?”. Ei myöskään ollut niin tärkeää, vastasiko juuri kysymääni kysymykseen, vaan pitää ideointia yllä. Lisäksi pidin tärkeänä, että kaikenlaiset ideat pääsivät harkintaan, esimerkiksi tulishow ja grönlanti olivat asioita, joita emme pystyneet toteuttamaan, mutta niistä lähti liikkeelle muita hyviä ideoita.

Kun taululla oli paljon erilaisia visuaalisia elementtejä, osallistujat valitsivat niistä kolme kuvaavinta. Tämä päätettiin niin, että jokainen sai valita oman suosikkinsa ja eniten ääniä saaneet valittiin teemaksi. Teema-sanojen avulla valittiin missä

kuva otetaan ja mitä muuta kuvassa on. Valitsimme aina jonkun rekvisiitan, esimerkiksi polkupyörän, megafonin tai soittimen kuviin. Lisäksi päätimme ryhmän asustuksen.

Edellä kuvattu työpajan kulku vaihteli osallistujien mukaan. Jokaiselle bändille oli varattuna tunti työpajaan ja osalle se riitti kaikkien harjoitusten läpikäymiseen ja osalla siirryimme nopeammin suoraan kuvassa oleviin konkreettisiin elementteihin. Työpajaohjaajana minun oli valmistauduttava muokkaamaan työpajaa sen mukaan, mitä kukin ryhmä tarvitsi. Joko selkeytin työpajaa niin, että menimme suoraan itse asiaan eli kuvan elementtien miettimiseen ja osan kanssa käytimme enemmän aikaa mielikuvaharjoituksiin.

6.3 Kuvassa

Toinen työpaja oli kuvaukset, jotka kestivät noin kaksi tuntia. Pidin alkuun harjoituksen, jossa jokainen bändiläinen etsi itselleen kuvauspaikan valitusta miljööstä. Ennen tehtävänantoa käytiin läpi valitut kuvien teemat. Osallistujat lähtivät innolla etsimään kuvauspaikkaa, ja kaikki löysivät itselleen omannäköisen paikan. Tässä olennaista oli se, että osallistujat kokevat työpajan mieluisaksi ja heille tuntuu hyvältä olla kuvissa.

Suunnitellessani työpajaa, pohdin, että osallistujat tarvitsisivat jonkinlaisia harjoituksia poseeraamiseen (Liite 3). Tulin kuitenkin siihen tulokseen, että osallistujat poseerasivat omana itsenään parhaiten ja tämä ajatus sopii myös voimauttavan valokuvan periaatteisiin. Kävin alussa läpi sanat, jotka olimme yhdessä valinneet ikään kuin inspiraationa ja poseeraaminen tuli jokaiselta osallistujalta luonnostaan itse kuvaustilanteessa.

Käytin valokuvaustilanteissa valokuvan terapeutista potentiaalia hyödykseni, mutta projekti ei ollut valokuvaterapiaa. Koin, että minun roolin on nimenomaan olla kuvaaja ja toteuttaa yhdessä sovittua teemaa parhaani mukaan. Valitsin siis itse kuvakulmat sen mukaan, minkä itse näin parhaaksi. Terapeuttiset näkökulmat auttavat tuomaan esiin bändiläisten omaa itseä sekä pyrkimyksenä on tukea heidän identiteetin rakentumista.

Koin itse ohjaajana ja kuvaajana haastetta tilanteesta, jossa osaamiseni jakautui kahteen osa-alueeseen. Kuvaustilanteessa piti samaan aikaan olla teknisesti taitava kuvaaja sekä voimauttava ohjaaja, jolla on langat koko tilanteesta käsissä. Jaoin myös tekemistäni osallistujille näyttämällä kuvauksen lomassa kuvia kuvattaville. Muutama toivoi kuvakulmiin muutoksia, mutta pääosin osallistujat olivat heti tyytyväisiä otoksiin. Rytmii kuvauksissa oli nopea. Ensimmäisissä työpajoissa otin yli 400 kuvaa, kun taas viimeisissä työpajoissa noin 200-300 opittuani tarkemmin mitä tilanteissa kannattaa kuvata.

Viihtyvyyteen kuvaustilanteessa panostin hankkimalla pientä syötävää ja juotavaa kuvauksiin. Kuvauskohteet olivat lähes kaikki ulkona ja suuremmalle leppämiselle niissä ei ollut mahdollisuutta. Kahden tunnin kuvaukset olivat monelle raskas rupeama ja sen jälkeen moni kertoi olevansa väsynyt. Tästä syystä pidimme joka työpajassa välipalatauon, jossa tarjolla oli välipalakeksejä ja juotavaa. Tämä toi iloa osallistujille ja moni antoi palautetta että se oli kiva hetki kuvauksissa. Huomasin välipalalahetken myös antavan itselleni jaksamista ja pysyväni paremmin keskittyneenä tilanteeseen.

6.4 Kuvan katsominen

”Valokuvien avulla tutkitaan yhdessä ja rakennetaan syvällisemmin nuoren elämäntarinaa ja tulevaisuuden unelmia sekä harjoitellaan katsomaan lempeämmin itseä ja toista ihmistä” (Ruusunen 2005, 58)

Kolmannen työpajan aiheena oli valokuvien katselu. Valitsin etukäteen sellaiset kuvat, jotka olivat teknisesti onnistuneita esimerkiksi valotuksen suhteen ja katsoimme ne yhdessä bändiläisten kanssa. Jokainen valitsi omat suosikkinsa omista kuvistaan ja ryhmäkuvista bändi valitsi yhteisesti suosikkinsa.

Salo sanoo Valokuvan terapeuttinen voima -kirjan (2009) luvussa, että valokuva- taide on ensisijaisesti julkista ja terapeuttiseen käyttöön otettuja kuvia ei ensisijaisesti oteta julkaistavaksi. Tässä on mielestäni tärkeä ero, joka valokuvaprojektiani ohjaa. Kuvat eivät ole terapeuttisia välineitä, vaan julkaistavaksi tarkoitettuja

bändikuvia. Niiden voimauttava elementti tulee esiin nimenomaan siinä, että niistä tulee julkisia.

Kävimme viimeisessä työpajassa läpi sitä, minne kuvat tulevat esille ja mitä se tarkoittaa. Tämä oli myös tärkeää sen kannalta, että osallistujat tiesivät mihin kuva minkä he valitsevat tulee esille. Viimeinen työpaja oli työpajoista vapaamuotoisin ja meni omalla painollaan kuvia katsellessa. Lopuksi kysyin ajatuksia omasta bändikuvasta samalla tavalla kuin olin kysynyt ensimmäisessä työpajassa.

6.5 Kuva esillä

Kuvat olivat esillä monitaiteellisessa performanssissa Ruudun takaa -projektissa Täällä me soitellaan -teoksessa Tulppaanitalolla. Ruudun takaa -projekti oli Tampereen Valoviikkojen avajaisfestivaali sekä Operaatio Pirkanmaan päätösprojekti (Ruudun takaa -nettisivut n.d). Tampereella esitettiin 24.-26.11.2024 monessa ikkunassa taidetta ja me osallistuimme Vimmartin kanssa yhtenä ikkunana tapahtumaan.

Täällä me soitellaan -teoksen suunnitteli Vimmartin toiminnanjohtaja Jarmo Skön ja minä sain olla mukana toteuttamassa tätä. Jaoimme tilan kahteen osaan, jossa toisessa oli seinille ja kattoon heijastettuna projektissa ottamiani valokuvia sekä Vimmartin keikalta ottamaani videokuvaa. Toisessa tilassa bändit esiintyivät jokainen yhtenä iltana. Ruudun takaa -projektin ideana oli, että katsojat katsovat ulkopuolelta sitä, mitä ruudun takana tapahtuu. Tästä syystä katsojat katsoivat ulkopuolelta keikkaa, mutta eivät kuulleet sitä. Keikan pystyi kuulemaan välillä, kun avasimme tuuletusikkunaa tai striimin välityksellä. Ajatuksena oli tehdä keikka ”joka ei kuulu sinulle”, simuloidaksemme sitä kokemusta, että musiikin harrastaminen ei nyky-yhteiskunnassa ole kaikille mahdollista joka paikassa, vaikka sitä haluaisimmekin. Pidimme juhlat meiltä meille, välittämättä siitä, ymmärtävätkö ulkopuolella olevat ihmiset sitä.

Teokseen osallistui myös päivätoimintaa järjestäviä yksiköitä tehden erilaisia opastus- ja liikennemerkkejä yhdenvertaisemman yhteiskunnan puolesta. Niissä

luki esimerkiksi ”Etuoikeuksien päättyminen”, ”STOP-syrjintä kiellerry” ja ”kaikilla on oikeus tasa-arvoon” (Kuva 1). Mukana olivat Pirkanmaan hyvinvointialueen Wärjäämö, Settlementti Tampere ry:n Omapolku sekä Tukena Oy:n Weturi. Loimme yhdessä Vimmartin ja yhteistyökumppaneiden kanssa tilan, jossa osallistujat pääsivät loistamaan sellaisena kuin ovat.

kuva 1. Täällä me soitellaan -teoksen yksi ikkuna, johon kiinnitetty liikennemerkkejä.

”Taide liikkuu sisäisen ja ulkoisen rajapinnassa. Siinä saa hahmon jokin sellainen, joka on ihmiselle merkityksellistä ja etsii jaetuksi, vastaanotetuksi tulemistä. Näin se voi tulla myös muutoksen välineeksi.” näin sanoo Maarit Lipsanen-Rogers kirjassa Sosiaalipedagoginen ammatillisuus – Madsenin kukasta toiminnan

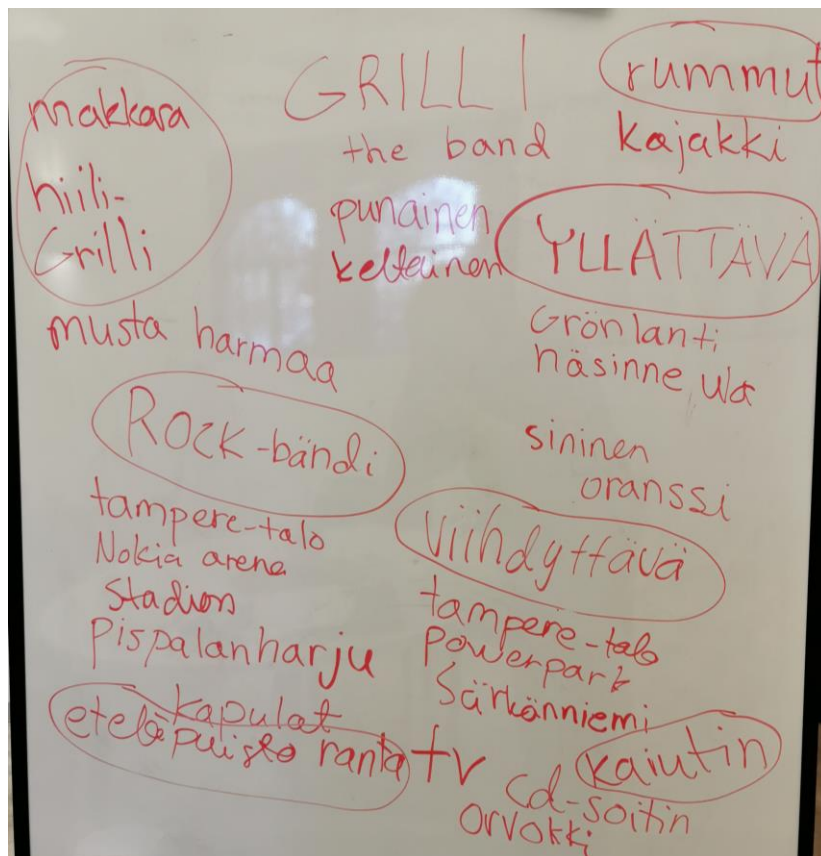
tulppaaniksi (Lipsanen-Rogers 2005, 62). Ikkunassa esiintyminen toi katsojille esiin kaiken sen, mitä teimme sisällä. Ideana oli yksinkertaisesti pitää yhdessä luotu keikka, jossa viihdytään ja kaikkia kannustetaan.

Hauskan pitämisen lisäksi, keikka oli samalla ikään kuin mielenilmaus yhdenvertaisen musiikin harrastamisen puolesta. Jarmo Skön ideoi iskulauseita, joita näyttimme osallistujien kanssa katsojille. Iskulauseissa luki muun muassa ”yhdenvertaisuus vaatii tekoja” ja ”mitä sinä olet tehnyt yhdenvertaisuuden eteen?”. Osallistujat saivat valita lauseita, joita haluavat näyttää katsojille ja näin pääsivät myös vuorovaikuttamaan katsojien kanssa.

7 Tulokset

Tässä luvussa esittelen opinnäytetyöni tulokset. Käyn tulokset läpi aineistokohtaisesti. Ensin keskityn bändiläisten palautteeseen sekä havaintoihin omasta bändistään esimerkkibändien kautta, tämän jälkeen käyn läpi omat muistiinpanojani, joita olen kirjoittanut jokaisen kerran jälkeen. Seuraavaksi käyn läpi tuloksia lopputuotoksen eli kuvien kautta. Lopuksi käsittelen palautetta, jota saimme suullisesti Täällä me soitellaan -iltaan osallistuneilta.

Työpajoissa yksi tärkeimmistä tavoitteista oli tukea bändiläisten muusikkoidentiteettiä. Tätä lähdimme toteuttamaan etsimällä yhtymäkohtia erilaisiin olemassaoleviin kuviin. Osallistujilta tuli erilaisia sanoja liittyen omaan bändiin. Osalla bändeistä tuli enemmän sanoja kuin toisilla. Toistuvia sanoja jokaisella bändillä oli soittamansa musiikin genre sekä soittimet. Esimerkiksi yhdellä bändillä oli sanoina ”rock-bändi” sekä ”rummut” (Kuva 2). Tämän perusteella muusikkoidentiteettiin kuuluu vahvasti instrumentti, jota soittaa sekä musiikkilaji, jota soitetaan. Näitä elementtejä voisi kutsua Henri Tajfelin sosiaalisen identiteetin symboleiksi, joita ryhmäläiset kantavat mukanaan, jotta vahvistavat ryhmään kuulumista ja sosiaalista identiteettiään bändissä. Lisäksi bändin nimi oli monella myös tärkeä ideoinnin lähde. Esimerkiksi Grilli the band -bändin kuvauksiin valittiin mukaan fyysinen grilli (kuva 2 ja 3) ja Satumaa -bändillä oli nimen kirjaimet ilmapalloina kuvassa (kuva 4).

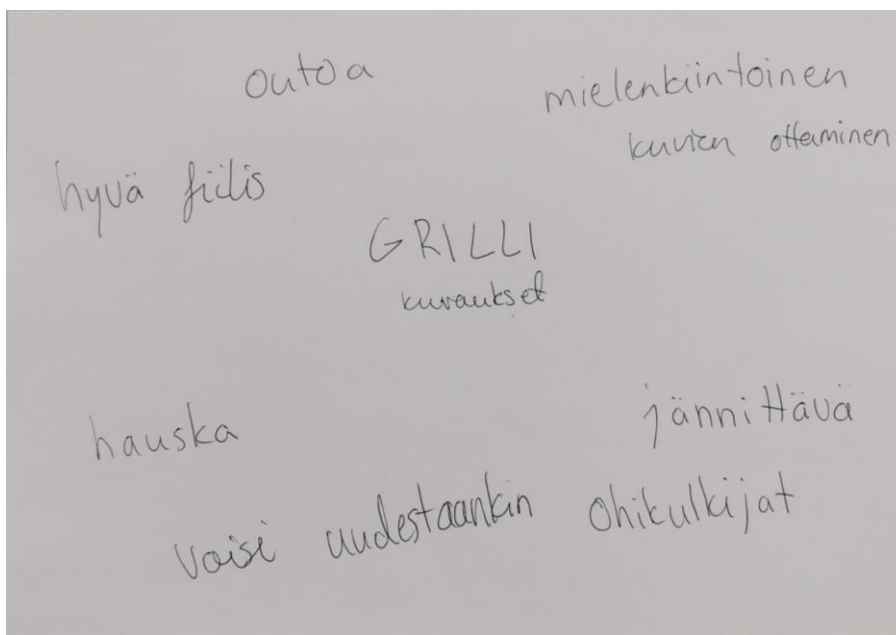

kuva 2. Bändin ideoimat sanat. Teema-sanoina yllättävä, rock-bändi ja viihdyttävä.

kuva 3. Grilli the band -promokuva

Kuvassa 3 näkyy, miten fyysinen grilli toi kuvassa yhteisöllisyyttä esiin, kun bändi kerääntyi sen ympärille grillaamaan. Sanat viihdyttävä ja yllättävä toimivat kuvassa, sillä bändi grillaa makkaraa tuulisella terassilla. Rock-bändiä kuvaa mustat vaatteet. Muusikkoidentiteettiä siis kyseisellä bändillä vahvistettiin mustaan pukeutuvaan rock-muusikon suuntaan, joka tekee yllättäviä ja hauskoja asioita.

kuva 4. Bändin palaute kuvauksista.

Kuvausten jälkeen osa bändiläisistä kuvasi (kuva 5), että tilanne oli ollut jännittävä, sillä tuttuja olisi voinut tulla vastaan eikä tiennyt miten he olisivat reagoineet. Tilan ottaminen epätyypillisellä tavalla herätti jännitystä. Kuitenkin kaikilla oli ollut kuvauksissa hyvä fiilis ja pääasialliset tunteet olivat olleet hauska ja mielenkiintoinen. Identiteettiä luotiin mielikuvien lisäksi siis itse kuvaustilanteessa, jossa pyydettiin heittäytymistä. Jännittävästä tilanteesta huolimatta kuvauksiin olisi ”voinut tulla uudestaankin”, minkä tulkitseen voimauttavana elementtinä. Kokemus siitä, että on tehnyt jotain jännittävää, mikä kuitenkin on ollut mukavaa, kertoo että itsensä on jollain tavalla ylittänyt. Tämä kokemus tuo toimijuuden tunnetta.

Kolmannen työpajan aikana katsoimme kuvia ja bändiläiset saivat kertoa millaisia ajatuksia heille tuli omista kuvistaan. En tässä kohtaa näytä esimerkkikuvia osallistujien yksityisyyttä kunnioittaakseni. Muusikkoidentiteetin vahvistaminen ta-

pahtui tällä työpajakerralla niin, että jokainen kertoi vaihtoehdoista omasta mielestään parhaimman kuvan. Tässä kohtaa osallistujat saivat täysin itse valita millaisen kuvan haluavat, että itsestä julkaistaan. Monelle esimerkiksi hymy oli sellainen asia, mitä halusivat korostaa kuvassa ja valitsivat sellaisen kuvan missä hymyilevät. Myös toisten palaute vaikutti paljon omaan mielipiteeseen kuvasta. Esimerkiksi jos joku toinen bändistä kertoi oman suosikkinsa, saattoi osallistuja valita tämän kuvan myös omaksi suosikikseen. Tästä päättelen, että omaan bändi-identiteettiin vaikuttaa myös vertaisten mielipiteet ja ajatukset.

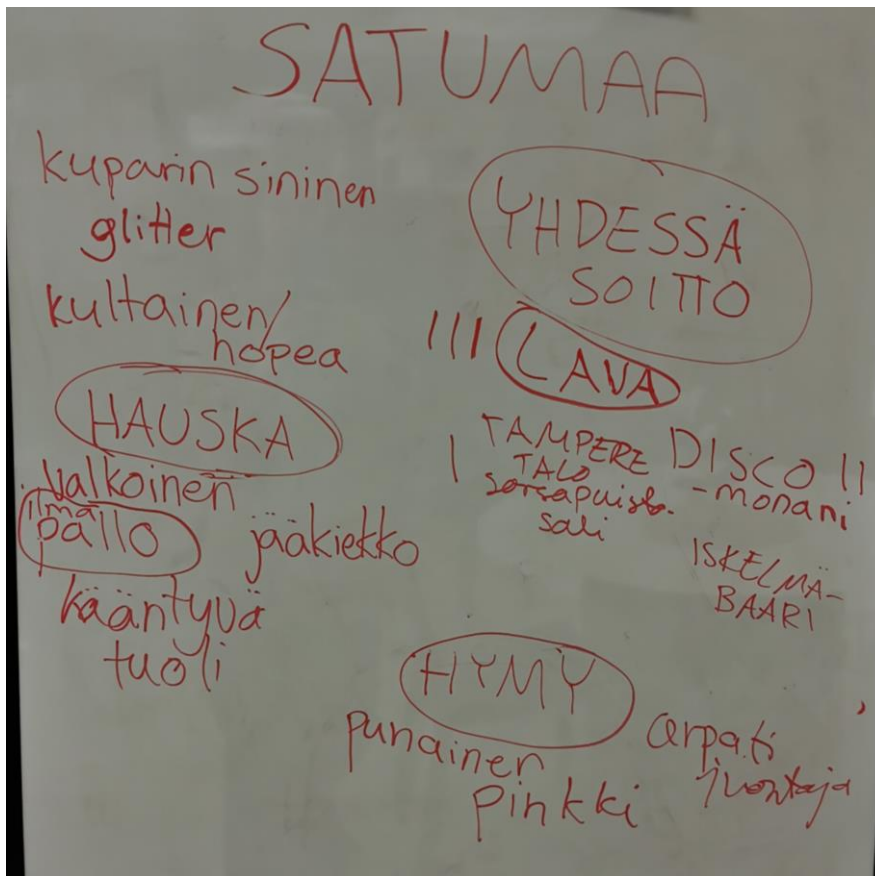

kuva 5. Hyytävä-bändin promokuva

Kuvissa, jossa osallistuja näki itsensä soittamassa, vahvasti muusikkoidentiteettiä. Osallistujat esimerkiksi kertoivat, että hienointa kuvassa on instrumentti, jota soittaa. Tämä vahvistaa aiemmin todettua tulosta siitä, että instrumentti on tärkeä osa bändi-identiteettiä.

Suurimmassa osassa kuvista näkyivät ne elementit, jotka olimme yhdessä valinneet. Osassa kuvista ideointi lähti kuitenkin sanojen valitsemisen jälkeen eri teille, kuten Satumaa -bändin kohdalla. Sanat ”yhdessä soitto” ja ”lava” jäivät kuvista pois, mutta sanat ”hauska, pallo ja hymy” näkyvät kuvassa (Kuva 6 ja 7). Toisaalta teemana yhdessä soitto, voi olla vain yhdessä olemista. Myös ”hymy” oli

kuvissa välillä vain toisinaan mukana konkreettisesti, mutta iloisuus välittyi vaatteista. Tämän bändin kuvauksissa sattui olosuhteiden takia monta haastavaa hetkeä, sillä osa porukasta tuli myöhässä ja päivä, jolloin kuvaukset olivat, oli yllättävän kylmä. Valokuvatyöskentelyyn siis vaikutti monenlaiset asiat taksikyydeistä sääolosuhteisiin. Työskentelymallina valokuva vaatii tiettyjä teknisiä edellytyksiä, esimerkiksi halutun valon määrän ja sääolosuhteet. Näihin ei kuitenkaan voi vaikuttaa, paitsi sopimalla uusia kuvasupäiviä. Kaikki kuvat kuitenkin saatiin otettua etukäteen suunniteltuina päivinä.

kuva 6. Satumaa-bändin sanat. Teema sanoin yhdessä soitto, hauska, lava, pallo ja hymy

kuva 7. Satumaa-bändin promokuva

Omista muistiinpanoistani huomaan, että työpajat vaikuttivat myös bändien ryhmädynamiikkaan. Usein bändit näkevät toisiaan vain treenien tai keikkojen merkeissä, mutta muuta yhteistä aktiviteettia ei ole ollut. Hauskanpitiäminen yhdessä kuvauksissa oli monelle mieluista ja osa kertoikin toivovansa lisää tällaista. Vapaampi oleminen esimerkiksi silloin, kun odotti omaa vuoroaan tulla kuvatuksi, mahdollisti myös juttelun bändiläisten ja toisen ohjaajan kesken. Tätä rennompaa yhdessä olemista jatkoimme myös Täällä me soitellaan -teoksessa.

Bänditoiminnassa eräs toistuva identiteetti oli osallistujien puheessa ”julkisuus”. Monesti osallistujat kertoivat että ”nyt meistä tulee julkkiksia”, kun he katsoivat kuvia ja ajattelivat sitä, keille kaikille ne tulevat näkyviin. Tämä oli pääsääntöisesti positiivinen, odotettu ja innostava asia osallistujien kesken. Hahmotin osallistujien puheesta sen että ”julkikkisena” olo on sitä, että on esillä ja saa ihailua. Nämä ovat ihmisenä olemisen tärkeitä tarpeita, ja hahmotan sen myös muusikkoidentiteettiin liittyväksi asiaksi. Bändeille on tärkeää konkreettisen soittamisen lisäksi olla esillä ja ihailtuna. Ja mitä enemmän tunnettavuutta bändi saa, sitä enemmän myös keikkoja on.

Omista muistiinpanoistani huomaan, että osallistujat ilmaisivat pääosin tyytyväisyyttä otettuihin kuviin ja kokivat, että ne heijastavat heidän näkemystään omasta bändistään. Tulosten perusteella työpajatyöskentely vaikutti myönteisesti bändiläisten itsetuntemukseen. Esimerkiksi eräästä bändistä osallistuja kertoi kuvan

nähtyään, että ”mehän näytetään ihan oikealta bändiltä”. Myös osa vaikutti positiivisesti yllättyneeltä, kun näki kuvat. ”Nämähän on tosi hienoja”, totesi toinen.

Aina en onnistunut ottamaan kuvaa jostain osallistujan muistamasta tilanteesta. Kun esittelin viimeisessä työpajassa kuvia, juuri tätä kuvaa kysyttiin. Eräässä tapauksessa, kun sitten näytin omasta mielestäni ”epäonnistunutta” kuvaa, osallistuja valitsikin tämän kuvan omaksi kuvakseen. Tässä kohtaa huomasin, että minun tulee olla tarkka sen suhteen, että näytän kaikki erilaiset vaihtoehdot osallistujille. Ajattelenkin, että tässä tuloksena on se, että kuvaaja vaikuttaa myös muusikon identiteettiin tässä työskentelymallissa. Vaikka ideana on vahvistaa osallistujan omaa identiteettiä, kuvaajan on välttämätöntä tehdä jotain valintoja kuvien rajaamisen suhteen, mikäli työpajatyöskentely halutaan pitää tiiviinä. Tässä kuvaajan onkin tärkeä kuunnella ja havainnoida tarkkaan osallistujia ja sitä, mitä he haluavat kuvassa olevan.

Projektissa tuli esiin myös jakamisen ja vuorovaikutuksen teemat, jotka Salo (2009) nostaa esille valokuvatyöskentelyn osa-alueina. Osallistajat kertoivat, miten ovat heidän läheisilleen ja muille ihmisille kertoneet projektista ja olleet ylpeitä siitä, että ovat tällaisessa mukana. He ovat päässeet projektin avulla kertomaan elämästään ja tuomaan omaa muusikkoidentiteettiä esiin myös näissä keskusteluissa.

kuva 8. Täällä me soitellaan -teoksen markkinointikuva Ruudun takaa-projektissa

Täällä me soitellaan -teoksessa kiteytyi koko projektin idea. Valokuvien avulla olimme luoneet bändien kanssa yhdessä omaa identiteettiä, jota bändit pääsivät esittelemään ikkunassa. Tämä toi mahdollisuuden meille tuoda samalla esiin ja jaetuksi niitä tärkeitä teemoja, joita valokuvaprojektin osallistujat haluavat tuoda esiin. Näitä teemoja olivat toimijuuden kokemus muusikkona, yhteisöllisyys ja hauska tunnelma. Näitä teemasanoja löytyi jokaisen bändin ideointityöpajassa keksityistä sanalistoista. Ikkunassa jokainen sai vuorollaan näyttää itsensä yleisölle muusikkona. Raisa Fosterin (2015) mukaan tunnustuksen pedagogiassa yksi merkityksellinen osa-alue on, että siirrytään suvaitsevuudesta vastavuoroisuuteen. Olennaista ei ole vain suvaita toinen, vaan tehdä tilanteista vastavuoroisia (Foster 2015). Yleisöllä oli siis tärkeä rooli tunnustaa muusikoiden olemista sekä muusikoilla oli tärkeää tunnustaa katsojat katsojiksi.

Lisäksi me ohjaajat tai tässä roolissa *innostajat* olimme myös mukana tunnustuksen prosessissa. Annoimme mahdollisuuksia jokaiselle olla esillä niin kuin he kokevat parhaaksi. Mahdollisuus oli vuorovaikuttaa katsojien kanssa, tai olla vuorovaikuttamatta. Myös bändien ja yksityisoppilaiden opettajat mahdollistivat esiintyjille yksilöllisen tavan esiintyä.

Tilaisuuden aikana moni bändiläinen tuli kertomaan, että ilta on todella kiva ja ihana kun tällainen on järjestetty. Illan aikana myös bändiläiset ja yksityisoppilaat pääsivät viettämään aikaa keskenään bändirajojen ulkopuolella, mikä vahvisti yhteenkuuluvuutta koko Vimmartin oppilaiden kesken. John Turnerin (1982) mukaan ryhmänä toimiminen edellyttää sitä, että ihminen on tietoinen omasta ryhmästään ja sitä edesauttaa positiivinen näkemys ryhmästä. Ajattelen, että yhteinen positiivinen ilta Vimmartin oppilaiden kesken vahvisti heidän toimimistaan Vimmart-ryhmänä ja näin vahvisti heidän sosiaalista identiteettiään muusikkona.

Näyttelyn jälkeen valokuvat jatkavat matkaansa erilaisissa Vimmartin näyttelyissä sekä bändiläisten omissa kanavissa. Tarkoituksena on, että tällainen työskentely voisi jatkua tulevaisuudessa kenen tahansa ohjaamana ja että opinnäytetyön myötä kehitetty toimintamalli auttaa Vimmartin toimintaa viestimään myös ulospäin – opiskelijoista käsin.

8 Johtopäätökset

Työpajatyöskentelyn ja valokuvaprosessin tulokset osoittavat, että muusikkoidentiteetin tukeminen visuaalisten menetelmien avulla on mahdollista ja että se voi tuoda merkittäviä myönteisiä vaikutuksia bändiläisten itsetuntemukseen ja vahvistaa bändiin kuulumisen kokemusta. Valokuvaprosessi tarjosi bändiläisille konkreettisen tavan ilmaista itseään ja vahvistaa omaa identiteettiään muusikkoina.

Sosiaalisen identiteetin osalta erilaiset symbolit, mitä ihminen kantaa mukanaan, tekevät identiteettiä (Turner 1991). Valokuvatyöskentelyssä symbolit tulevat esiin konkreettisina asioina, mitä kuvaan halutaan valita. Näitä symboleita voi olla vaikka konkreettinen instrumentti tai esimerkiksi tietynlainen ele tai olemus, esimerkiksi hymy.

Kun käsitellään sosiaalista identiteettiä, olennaista on se ryhmä, jossa identiteetti muodostuu (Turner 1982). Yhteisen bändikuvan ottaminen on ryhmäyttävä kokemus, sillä se näyttää bändille konkreettisesti sen, että he ovat bändi yhdessä. Lisäksi bändi itse sekä kuvien katsojat *tunnustavat* (Foster 2015) jäsenet bändiin kuuluvaksi. Tunnustaminen tapahtuu valokuvatyöskentelyssä niin kuvan suunnittelussa, kuvatessa kuin kuvia katsellessa ja jakaessa. Ryhmän jäsenet tunnustivat toistensa olemista ottaessaan osaa ideointiin, kannustaessaan toisiaan kuviin sekä katsoessaan yhdessä toistensa kuvia.

Valokuvatyöskentely osoittautui tärkeäksi välineeksi bändiläisten muusikkoidentiteetin vahvistamisessa, erityisesti itsensä näkemisen kuvassa ja ylpeyden tunteen kautta. Kuvissa esiintyminen ja valittujen promokuvien katsominen saivat osallistujat tuntemaan itsensä "oikeiksi muusikoiksi", mikä ilmeni positiivisena yläläytyksenä ja ylpeytenä omasta bändistä ja sen jäsenyydestä. Tämä kokemus osoittaa, että valokuvatyöskentely voi auttaa bändiläisiä näkemään itsensä uudessa valossa ja rakentamaan vahvempaa itsetuntoa ryhmänsä edustajina.

Itsensä näkeminen kuvassa oli merkittävä itsetuntoa kohottava kokemus monelle osallistujalle. Kuvien kautta he pääsivät näkemään itsensä sellaisessa roolissa ja ympäristössä, joka tuki heidän muusikkouttaan ja ryhmäidentiteettiään. Lisäksi

vertaisten ja yleisön antama positiivinen palaute tuki ylpeyden ja arvostuksen tunteen syntymistä, mikä osaltaan vahvisti heidän asemaansa muusikkoina sekä suhteessa toisiinsa että yleisöön. Tässä mielessä valokuva näyttäytyi merkityksellisenä välineenä sosiaalisen identiteetin vahvistamisessa, ja ylpeyden tunteen syntyminen kuvien kautta edisti muusikkoidentiteetin kehittymistä ja siihen sitoutumista.

Vuorovaikutuksen teema on myös olennainen valokuvatyöskentelyssä. Valokuvien avulla osallistujat pääsivät vuorovaikuttamaan myös projektin ulkopuolisten ihmisten, esimerkiksi omien läheistensä, kanssa. Valokuvat myös jäävät heille itselleen ja he pystyvät näyttämään niitä myös projektin jälkeen ihmisille. Salo (2009) kirjoittaaakin valokuvan pitkittävän muistoja, ja tätä ominaisuutta osallistujat voivat käyttää peilattaessaan omaa identiteettiä otettuihin valokuviin myöhemmin.

Opinnäytetyöprosessissa kehitetty työpajamalli on selkeä ja toistettavissa tulevaisuudessa projekteissa. Malli mahdollistaa Vimmartin kaltaisten taideyhteisöjen jatkaa valokuvatyöskentelyä muusikkoidentiteetin vahvistamiseksi myös muiden osallistujaryhmien kanssa. Jatkokehityksessä toimintamallia voisi laajentaa erilaisiin näyttelyihin ja yhteisöprojekteihin, mikä loisi osallistujille uusia tilaisuuksia tulla nähdyksi ja vahvistaisi heidän rooliaan yhteisössä. Näin valokuvatyöskentely voisi toimia pitkäkestoisena tukena sekä yksilöllisen että ryhmäidentiteetin rakentamisessa ja ilmaisemisessa.

Tämä opinnäytetyö keskittyi tutkimaan sitä, millä tavoin voidaan tukea muusikkoidentiteettiä. Sosiaalisen identiteetin teorian (Tajfel 1981; Turner 1982) sekä sosiokulttuurisen innostamisen (Kurki 2000) mukaisesti identiteetti kehittyy siinä ryhmässä ja yhteiskunnallisessa kontekstissa, jossa ihminen elää. Monelle bändiläiselle projektissa oli tärkeää se, että kuvien avulla pystyy mainostamaan omaa bändiään ja näin saamaan esimerkiksi keikkoja. Jatkotutkimusta kaivattaisiin siinä, miten erityistä tukea tarvitsevat muusikot saisivat mahdollisuuksia tulla esiin yhteiskunnassa muusikkoina. Syrjinnän ja ableismin vuoksi yhteiskunnassa kaikkia muusikoita ei nähdä ensisijaisesti muusikkoina. Esimerkiksi keikkapaikat ja -tilanteet ovat monin tavoin esteellisiä ja näitä esteitä purkamaan tarvittaisiin tutkimusta ja työtä.

9 Pohdinta ja eettisyys

Kokonaisuudessaan projekti oli monipuolinen ja välillä haastava, mutta myös erittäin palkitseva. Se antoi mahdollisuuden oppia ja kasvaa niin ammatillisesti kuin henkilökohtaisestikin. Eettisyyden jatkuva reflektointi ja sen varmistaminen, että osallistujat saivat äänensä kuuluviin, olivat avainasemassa projektin onnistumisessa.

Vaikka valokuvaprosessi oli pääosin onnistunut, siinä ilmeni myös joitakin haasteita. Olennaisimmat haasteet olivat kommunikoinnissa sekä aikataulutuksessa. Ensimmäinen työpaja osoitti, että kysymykset ja tehtävät eivät olleet aluksi tarpeeksi selkeitä ja konkreettisia kaikille osallistujille. Tämä johti siihen, että työpajojen kulkua ja tehtäviä muokattiin matkan varrella osallistujien tarpeiden mukaan.

Toinen haaste liittyi visuaalisten materiaalien käyttöön ensimmäisessä työpajassa. Osa bändiläisistä keskittyi enemmän tunnistamaan kuvissa olevia bändejä kuin pohtimaan niiden visuaalista ilmettä. Tämä johti siihen, että työpajoissa oli tärkeää ohjata keskustelua enemmän visuaalisten elementtien tarkasteluun ja valintaan. Esimerkiksi voisi olla hyvä valita joitain aivan muita kuvia kuin bändikuvia tähän tarkoitukseen. Työpajamalliin tästä syystä laitoinkin vain ehdotuksena käyttää visuaalisia materiaaleja bändikuvien sijaan.

Kehityskohteenä on myös työpajojen aikataulutus. Joidenkin bändien kohdalla tunti ei riittänyt kaikkien tehtävien läpikäymiseen ja toisaalta joidenkin osalla aikaa jäi yli. Tulevaisuudessa työpajojen aikataulua voisi tarvittaessa muokata enemmänkin osallistujien mukaan. Pidempikestoinen työskentely mahdollistaisi tiiviimmän tutustumisen bändeihin ja heidän toiveisiin. Myös ennalta tuttu ohjaaja/kuvaaja pääsisi ehkä nopeammin kiinni siihen, millaista maailmaa kuvattavat haluavat näyttää. Toisaalta entuudestaan tutuilla ihmisillä on myös valmiiksi ennakkokäsityksiä osallistujista, mikä myös vaikuttaa kuviin sekä siihen mihin suuntaan identiteettiä vahvistetaan.

Koko projektin aikataulutukseen meni paljon aikaa, sillä jokaisen bändiläisen aikataulut tuli sovittaa keskenään. Lisäksi lähes jokainen bändin jäsenistä tuli autokyydillä, usein taksilla Vimmartille, ja taksikyytien sopiminen piti tehdä hyvissä ajoin. Aikataulujen varmistamiseen meni myös aikaa, sillä osa osallistujista asuivat asumisyksiköissä, eikä työntekijöitä aina saatu kiinni sähköpostitse vaan yksikköön piti soittaa ja varmistaa aikataulut. Huomasin projektissa, että aikataulumuutokset tuovat haasteita, kun on monta tahoja, joille viestittää muutoksesta. Kuitenkin olen sitä mieltä, että tämä työ kannattaa tehdä, sillä osallistujat myös saivat paljon projektista.

Kommunikoinnin ja aikataulutuksen haasteiden takia kaikki bändiläiset eivät päässeet osallistumaan jokaiseen työpajaan. Yksi oppilas jäi kokonaan pois kuvauksista, sillä tilanteet olisivat olleet hänelle liian kuormittavia. Pyrin muokkaamaan työpajoja ja kertomaan työpajojen kulusta tarpeiden mukaan, mutta siltikään kaikki eivät osallistuneet jokaiseen työpajaan. Projektiin osallistuminen oli vapaaehtoista ja pyrinkin tasapainottelemaan sen suhteen, että jokainen halukas pääsee työpajoihin, mutta niihin ei ole pakko osallistua.

Pyrin eettisyyteen niin, että annoin osallistujille tilaa vaikuttaa lopputulokseen. Koko projektin tavoitteena oli toimia bändiläisten äänenä ja välittää heidän viestittäänsä. Siksi minulle oli tärkeää reflektoida tätä roolia läpi opinnäytetyöprosessin. Olin huomannut aikaisempien kokemusteni erityistä tukea tarvitsevien asiakkaiden kanssa, että omien ajatusten, tunteiden ja toiveiden sanoittaminen voi olla haastavaa ja he saattoivat herkästi ottaa annettuja sanoja viestiessään omasta kokemuksesta. Tähän halusin kiinnittää huomiota antamalla mahdollisimman paljon erilaisia sanoja kuvaamaan kokemusta.

Eettisyyteen liittyen varmistin kaikkien osallistujien luvat. Opinnäytetyöprosessisani tutkimussopimus tehtiin yhteistyötaho Vimmartin kanssa sekä osallistujien kanssa. Lisäksi tarvitsin heiltä kuvausluvan ja käyttöoikeuden kuviin sekä näyttelyyn, jonka annoin Vimmartille käytettäväksi. Virallisten lupien lisäksi pyrin varmistamaan, että osallistujilla oli mahdollisuus ilmaista itseään vapaasti ja aidosti. Tämä vaati jatkuvaa pohdintaa ja itsetutkiskelua omasta roolistani ja vaikutusvallastani projektin aikana. Tunnistin, että erityistä tukea tarvitsevien henkilöiden

kanssa työskentely vaatii sensitiivisyyttä ja kykyä kuunnella heitä tarkasti. Oli tärkeää, että en antanut omien sanojeni vaikuttaa liikaa heidän kokemuksiinsa ja että annoin heille mahdollisuuden käyttää omia sanojaan ja ilmaisujaan.

Oma itsereflektio kuului prosessiin tiiviisti. Olin projektin kuvaaja ja valitsin itse kuvia. Pohdin toiseutta, omia asenteitani ja tietämättömyyttäni. Mitä opin, mitä en aiemmin tiennyt? Millaisia asenteita minulla oli? Näihin kysymyksiin ei ole suoraa vastauksia, vaan ne ovat sellaisia, joiden kysymistä jatkan myös tulevaisuudessa. Erityisinä oppimiskokemuksina haluan nostaa kaksi oivallusta. Se että ohjaajana ja kuvaajana en voi tietää mitä osallistujat toivovat ellen sitä heiltä osaa kysyä ja se, että joissain tilanteissa on intuitiivisesti tulkittava toiveita. Mitä enemmän opin tuntemaan osallistujia, sitä enemmän osasin heitä tulkita. Lisäksi projektin myötä opin myös kysymään oikeanlaisia kysymyksiä ymmärrykseni lisäämiseksi.

Keräsin palautetta jokaisen työpajan jälkeen ja arvioin sen havainnoinnin, suunnitelman ja kirjallisuuden myötä. Näin pyrin arvioimaan, pääsimmekö tavoitteeseen. Mikäli palautteesta nousi esiin jotain olennaista, otin sen huomioon seuraavassa työpajassa. Palautteen keräsin toiminnallisin menetelmin. Ensimmäisessä työpajassa tarkoituksena oli selvittää, millä tavoin bändiläiset kuvasivat omaa bändiään. Kysyin aluksi, millaisin sanoin he kuvasivat sitä ennen kuin olimme aloittaneet työskentelyä, ja uudestaan työpajan jälkeen kysyin heiltä, millaisin sanoin he kuvasivat bändiään. Tavoitteena oli työskentelyn aikana rikastaa bändiläisten ajatuksia omasta bändistään. Asia, mitä jäin pohtimaan palautteen keräämisessä oli, se, että sain pääosin positiivista palautetta. Jäinkin projektin jälkeen pohtimaan kehittävän palautteen antamisen vaikeutta ja sitä, millä tavoin myös sitä saisi kuulla.

Projektissa tärkeimpänä asiana oli heittäytyminen, niin minun kuin osallistujien. Projekti vaati joustavuutta ja kykyä mukautua osallistujien tarpeisiin ja palautteeseen. Samalla kun projekti vahvisti osallistujien muusikkoidentiteettiä, se vahvisti myös minun kuvaaja- ja ohjaajaidentiteettiäni.

LÄHTEET

Foster, R. 2015. Tanssi-innostaminen. Kohti yksilön ja yhteisön hyvinvointia. Helsinki: Books on Demand.

Haarala J. 2011. Promokuva rock-yhtyeen imagon rakentajana. Tiedotusopin laitos. Tampereen yliopisto. Pro gradu -tutkielma. Viitattu 20.9.2024.
<https://trepo.tuni.fi/handle/10024/82445>

Hentinen, H. 2009. Valokuva terapeutin työvälteenä. Teoksessa Valokuvan terapeuttinen voima. Hakola, U; Mannermaa, L; Koffert, T; Koulu, L. (toim.) Helsinki. Duodecim. 35-46.

Karjalainen, A. L. & Wallenius-Penttilä, K. (2020) Eri tavoin kommunikoivien kohtaaminen sosiaali- ja terveysalan työssä. Helsinki. Diakonia-ammattikorkeakoulu.

Koskinen, Kauppila & Mietola 2024. Spiral of Progress. teoksessa Disability, Happiness and the Welfare State. Finland and the Nordic Model. Hisayo Katsui, Matti T. Laitinen (toim.) Routledge, London. Saatavilla: <https://www.taylorfrancis.com/books/oa-edit/10.4324/9781032685519/disability-happiness-welfare-state-hisayo-katsui-matti-laitinen>

Kostamo, P; Airaksinen T & Vilkkä, H. 2022 Kirjoita itsesi asiantuntijaksi : opas toiminnalliseen opinnäytetyöhön. Helsinki: Art House, Print.

Kurki, L. 2000. Sosiokulttuurinen innostaminen: Muutoksen pedagogiikka. Tampere. Vastapaino.

Lipsanen-Rogers, M. 2005. teoksessa Sosiaalipedagoginen ammatillisuus : Madsenin kukasta toiminnan tulppaaniksi. Ranne, K (toim.) 62-71.

Martin, Marjatta 2016. Nuoruus, vammaisuus ja kuntoutuksen merkitys. Väitöskirja. Yhteiskuntatieteiden tiedekunta. Lapin yliopisto. Viitattu 20.9.2024

https://lauda.ulapland.fi/bitstream/handle/10024/62438/Martin_Marjatta_Ac-taE_196_pdfA.pdf?sequence=2&isAllowed=y

Mitchell, E. 2019 Performing Identities, Performing Possibilities: A Music-Centered and Relational Perspective on Performance in Community Music Therapy and Music Education. Electronic Thesis and Dissertation Repository. 6125. Viitattu 8.10.2020. <https://ir.lib.uwo.ca/etd/6125>

Ranne, K. et al. (2005) Sosiaalipedagoginen ammatillisuus : Madsenin kukasta toiminnan tulppaaniksi. Pori. Satakunnan ammattikorkeakoulu.

Salo, M. 2009. Peili, muistin ja toiston taide- valokuvataiteen ja -terapian yhteyksiä. Teoksessa Valokuvan terapeuttinen voima. Hakola, U; Mannermaa, L; Koffert, T; Koulu, L. (toim.) Helsinki. Duodecim. 23-33

Savolainen, M. 2009. Voimauttava valokuva. Teoksessa Valokuvan terapeuttinen voima. Hakola, U; Mannermaa, L; Koffert, T; Koulu, L. (toim.) Helsinki. Duodecim. 211-222.

Tajfel, H. 1981. Human groups and social categories : studies in social psychology. Cambridge: Cambridge University Press.

Turner, John 1982: Towards a cognitive redefinition of the social group. teoksessa Social identity and intergroup relations. Henri Tajfel (toim.) Cambridge University Press. Cambridge, 15–40.

Turner, John. 1991. Social influence. Pacific Grove (CA): Brooks/Cole

Tilastokeskus n.d. Tietoa tilastoista. Käsitteet. Erityinen tuki. Viitattu 10.11.2024. https://stat.fi/meta/kas/erityinen_tuki.html

Vimmartin nettisivut. n.d. viitattu 14.3.2024. <https://www.vimmart.fi/>

Ranne, K. 2005 Sosiaalipedagogiikan ydintä etsimässä. teoksessa Sosiaalipedagoginen ammatillisuus : Madsenin kukasta toiminnan tulppaaniksi. Ranne, K. et al. (toim.) Pori: Satakunnan ammattikorkeakoulu.

Ruusunen, T. 2005 Ilmaisulliset menetelmät – siltoja itseen ja toisiin teoksessa. teoksessa Sosiaalipedagoginen ammatillisuus : Madsenin kukasta toiminnan tulppaaniksi. Ranne, K (toim.) 54-61.

Ruudun takaa -nettisivut n.d. viitattu 1.11.2024 <https://www.ruuduntakaa.fi/>

LIITTEET

Liite 1. Työpajojen sisällöt alussa

1. työpaja

Kesto: 1 h

Esittelykierros kuvakorttien avulla (10min)

Esittelen erilaisia bändikuvia, joista jokainen saa valita sellaisen, josta tulee oma bändi mieleen. Tämän jälkeen käymme läpi, miksi kukakin valitsi oman kuvansa ja mistä kuvassa pitää. Tarkoituksena tuoda esiin sanallisesti millaisista asioista kuvissa pitää. (15 min)

Otetaan esille iso paperi, johon kirjoitetaan sanoja, jotka kuvaavat omaa bändiä. (tämä on myös tutkimusaineistoa) Sanojen perusteella valitaan kolme sanaa, joista tulevat kuvien teemat. (10 min)

Teemojen pohjalta mietitään kuvauslokaatio/toive siitä. (Etsin kuvauspaikan näiden toiveiden perusteella) sekä pukeutuminen/rekvisiitan tarve. (20 min)

Lopetus (5min)

Tämän jälkeen sovitaan kuvauspäivä/toive säästä tms.

sekä muistilista kuvauksiin

- mitkä vaatteet
- miten paikalle tullaan (ja milloin)
- muuta tavaraa mitä tarvitsee

2. työpaja: kuvaukset

Kesto: 2h

Alkuun harjoitus, joka edesauttaa heittäytymistä, kokeillaan poseerauksia tms muuta mitä kuvaan halutaan. Teemojen läpikäynti ja valokuvan rakentaminen. Valokuvien ottaminen. Tässä olennaista on se, että osallistujat kokevat työpajan mieluisaksi ja heille tuntuu hyvältä olla kuvissa.

3. työpaja

Kesto 1h

Fiiliskierros (10 min)

Esitellään onnistuneet kuvat. (10 min)

Jokainen valitsee omasta mielestään mieluisimman kuvan (10 min)

Käydään läpi millaisia tunteita mikäkin kuva herättää (15 min)

Otetaan esille paperi, ja kysytään jälleen omaa bändiä kuvaavia asioita (tutkimusaineisto)

Liite 2. Valmis valokuvatyöskentelyn toimintamalli

Työpajamalli bändin muusikkoidentiteetin vahvistamiseksi valokuvatyöskentelyn avulla

Kohderyhmä: Erityistä tukea tarvitsevat bändiryhmät

Tavoite: Vahvistaa bändin muusikkoidentiteettiä valokuvatyöskentelyn avulla sekä luoda osallistujille kokemus yhteisöllisyydestä ja näkyväksi tulemisesta.

---

1. Ensimmäinen työpaja: Visuaalisen identiteetin suunnittelu

- **Kesto:** 1 tunti
- **Tavoite:** Luoda bändille yhteinen visuaalinen identiteetti käyttämällä kuvakortteja ja sanoja sekä valita kuvausteemat ja rekvisiitta.
- **Tarvikkeet:** Kuvakortteja (esim. erilaisia bändikuvia, esineitä tai paikkoja), iso paperi ja kyniä.
- **Vaiheet:**
  - **Fiiliskierros (5 min)** kuvakorttien avulla.
  - **Oma bändin ilme (10 min):** Aloitetaan kuvakorteilla, joista jokainen valitsee kuvan, joka kuvastaa heidän mielestään omaa bändiään. Käydään yhdessä läpi korttivalinnat ja syyt niiden takana.
  - **Sanat ja teemat (15 min):** Kirjoitetaan isolle paperille sanoja, jotka kuvaavat bändin identiteettiä (esim. "hauska", "rock", "yhteisöllisyys"). Valitaan tärkeimmät teemat kuvausta varten.
  - **Rekvisiitta ja paikka (20 min):** Ideoidaan teemojen pohjalta sopiva kuvauspaikka, kuvan värimaailma ja rekvisiitta. Apuna voi käyttää seuraavia kysymyksiä: mikä paikka tulee mieleen sanasta "hauska", mikä esine tulee mieleen sanasta "rock" ja mikä väri tulee mieleen sanasta "yhteisöllisyys". Kun jokainen on saanut ideoida, valitaan ryhmän mielestä sopivin paikka, värimaailma sekä rekvisiitta.
  - **Lopetus ja ohjeistus (5 min):** Sovitaan kuvauspäivästä, sopivasta pukeutumisesta sekä mahdollisista lisävarusteista kuvaustilanteeseen.

2. Toinen työpaja: Kuvaukset

- **Kesto:** 2 tuntia
- **Tavoite:** Toteuttaa valokuvat suunnitelman mukaisesti ja vahvistaa osallistujien yhteisöllisyyttä.

- **Tarvikkeet:** Kamera, rekvisiitta (sopimuksen mukaan), pientä tarjottavaa (juotavaa ja välipalakeksejä).
- **Vaiheet:**
  - **Aloitust ja harjoittelu (15 min):** Fiiliskierros. Käydään läpi valitut teemat ja inspiroidutaan sanoista. Jokainen valitsee ympäristöstä paikan, jossa haluaa tulla kuvatuksi.
  - **Kuvaaminen (90 min):** Otetaan kuvia sovituisissa paikoissa. Kuvaustilanteessa pyritään luomaan turvallinen ja kannustava ilmapiiri, jossa osallistujat voivat ilmaista itseään vapaasti.
  - **Tauko (15 min):** Välipalahetki, joka tarjoaa aikaa hengähtää ja keskustella kuvaustilanteen tunnelmista.

3. Kolmas työpaja: Kuvien katsominen ja valinta

- **Kesto:** 1 tunti
- **Tavoite:** Katsella otetut kuvat yhdessä, valita parhaat ja vahvistaa bändin yhteistä identiteettiä.
- **Tarvikkeet:** Valitut kuvat, paperi ja kyniä.
- **Vaiheet:**
  - **Aloitust ja fiiliskierros (10 min):** Käydään lyhyt keskustelu edellisen kuvaustilanteen tunnelmista ja palautetaan mieleen kuvan valitut teemat.
  - **Kuvien katselu (10 min):** Esitellään onnistuneet kuvat ja annetaan jokaisen valita omasta mielestään paras kuva itsestään ja yhteisistä bändikuvista.
  - **Keskustelu ja valinta (20 min):** Jokainen kertoo valitsemastaan kuvasta ja tunteista, joita kuva herättää. Vertaispalautteen avulla voidaan tarkentaa valintoja ja vahvistaa yhteistä identiteettiä.
  - **Lopetus ja yhteenveto (10 min):** Keskustellaan siitä, miten kuvat kuvaavat bändin identiteettiä. Voidaan myös ideoida tulevaa käyttöä kuville, kuten some-julkaisuja tai valokuvanäyttelyä

Yleiset ohjeet ohjaajalle:

- Huolehdi turvallisesta ilmapiiristä, jossa kaikki osallistujat voivat ilmaista itseään.
- Hyödynnä osallistujien omia ideoita ja korosta heidän toiveitaan sekä näkemyksiään valokuvissa.
- Mukauta työpajojen kulkua osallistujien tarpeiden mukaan ja anna tilaa sekä aikaa jokaiselle.

Tämä työpajamalli perustuu sosiaalipedagogiseen lähestymistapaan, jossa jokainen osallistuja nähdään oman kokemuksensa asiantuntijana ja jossa valokuvatyöskentely tukee sekä yksilön että ryhmän identiteetin vahvistumista.

Liite 3. Sähköpostitiedote osallistujille

Vimmartin Valokuvaprojektin kulku

Opinnäytetyöprojektin aikana osallistuja osallistuu **kolmeen työpajaan**, jossa ensimmäisessä suunnitellaan kuvaukset, toisessa pidetään kuvaukset ja kolmannessa kuvista valitaan valokuvanäyttelyyn valittavat kuvat sekä ideoidaan omaa logoa. Projektiin osallistuessa osallistujat saavat omasta bändistä otetut kuvat omaan käyttöönsä sekä kuvat esitetään Vimmartin pitämässä näyttelyissä. Oikeudet valokuvien käyttöön siirtyvät kuvaajalle (opinnäytetyön tekijä), Vimmartille ja valokuvassa esiintyville henkilöille.

Opinnäytetyöprojektiin osallistuvilta pyydetään kokemuksia ja/tai tunteita liittyen omaan bändiryhmään. Vastaukset pyydetään suullisesti tai eleillä ja ne kirjoitetaan ylös paperille.

Tutkimusaineistona toimivat kerätyt kokemukset bänditoiminnasta, tutkijan tekemät havainnoinnit työpajoista sekä otetut valokuvat. Tutkimuksessa ei tule esiin osallistujien nimiä eikä arkaluontoisia asioita käsitellä. Osallistujat voidaan kuitenkin tunnistaa otettujen julkisten valokuvien perusteella.

Aineisto, lukuun ottamatta valokuvia, tulee olemaan paperisena opinnäytetyön tekijällä ja se hävitetään opinnäytetyön julkaisun jälkeen. Valokuvat säilytetään sähköisinä tiedostoina opinnäytetyön tekijällä ja annetaan sähköisinä kuvattaville ja Vimmartille.

Tutkimukseen osallistuminen on täysin vapaaehtoista ja voitte peruuttaa osallistumisenne tutkimukseen tahansa koska tahansa. Alle 15-vuotiailta henkilöiltä tarvitaan huoltajan suostumus. Alle 15-vuotiaille tulee mainita myös, että osallistuminen tutkimukseen on vapaaehtoista huoltajan suostumuksesta riippumatta.

Mikäli haluatte osallistua projektiin, sitoudutte kolmeen työpajakertaan ja edellä mainittuihin ehtoihin. Ensimmäisellä työpajakerralla pyydämme teiltä allekirjoituksen tutkimuslupaun.

Mikäli teille tulee mitään kysyttävää, olkaa matalalla kynnyksellä yhteydessä Iiris Aholaiseen!

Opinnäytetyöntekijän yhteystiedot

Iiris Aholainen

iiris.aholainen@tuni.fi

Sosionomin tutkinto-ohjelma

Tampereen ammattikorkeakoulu

Liitteenä tietosuojailmoitus:

Tietosuojailmoitus

1. Rekisterinpitäjä	Iiris Aholainen
2. Yhteyshenkilö rekisteriä koske- vissa asioissa	<p>kenelle/mihin järjestelmää koskevat kyselyt osoitetaan nimi: Iiris Aholainen Puh. 0440777641 Sähköposti: iiris.aholainen@tuni.fi</p>
3. Tietosuojavas- taava	tietosuoja.tamk@tuni.fi
4. Rekisterin nimi	Muusikkoidentiteetti -valokuvausprojekti
5. Henkilötietojen käsittelyn tarkoi- tus sekä käsitte- lyn oikeusperuste	<p>Käsittelyn tarkoitus:</p> <p>Etunimiä ja puhelinnumeroita käytetään tiedon välittämiseen. Valokuvat otan yhteisen keskustelun tueksi sekä yhteistyökumppanin käyttöön.</p> <p>Käsittelyperuste:</p> <p>☒ Suostumus</p> <p>☐ Sopimus</p> <p>☐ Lakisääteinen velvoite</p> <p>☐ Rekisteröidyn elintärkeä etu</p> <p>☐ Yleistä etua koskeva tehtävä tai julkisen vallan käyttö</p> <p>☐ Rekisterinpitäjän oikeutettu etu</p> <p>Jos käsittelyperusteena on <i>suostumus</i>, kuvaus siitä, miten suostumuksen voi peruuttaa:</p>

	Suostumuksen voi peruuttaa ottamalla yhteyttä opinnäytetyötutkimuksen tekijään sähköpostitse. Rekisteri (lukuunottamatta valokuvia) hävitetään opinnäytetyön julkaisun jälkeen.
6. Rekisterin tietosisältö	-Nimitiedot -Valokuvia
7. Säännönmukaiset tietolähteet	Nimet kerätään ensimmäisessä työpajassa. Valokuvia otetaan toisen työpajan aikana.

8. Tietojen säännönmukaiset luovutukset ja vastaanottajaryhmät	<p>Säännönmukaiset luovutukset kolmansille tahoille:</p> <p>Rekisterin henkilötietojen käsittelyä on ulkoistettu toimeksiantosopimuksella:</p> <p>☐ Ei</p> <p>☒ Kyllä, lisätietoa ulkoistetusta käsittelystä:</p> <p>Opinnäytetyöhön osallistuvat valitsevat valokuvista ne, jotka haluavat omaan käyttöönsä sekä yhteistyökumppanille. Annan valitut kuvat kuvattaville itselleen sekä yhteistyökumppanille Vimmart – yhdenvertaisen taiteen oppilaitoksen tuki ry.</p>
--	---

<p>9. Tietojen siirto EU:n tai ETA:n ulkopuolelle</p> <p>Mikäli tietoja siirretään ETA-alueen ulkopuolelle, kuvaus käytettävistä suojoimista</p>	<p>Siirretäänkö rekisterin tietoja kolmanteen maahan tai kansainväliselle järjestölle EU:n tai ETA-alueen ulkopuolelle:</p> <p>☒ Ei</p> <p>☐ Kyllä, mihin:</p> <p>Kuvaus käytettävistä suojoimista:</p>
<p>10. Rekisterin suo- jauksen periaatteet</p>	<p>A manuaalinen aineisto</p> <p>Nimet kerään tutkimus- ja kuvauslupiin, joita säilytän kotonani lukollisessa kaapissa, kunnes opinnäytetyöni on julkaistu 12/2024.</p> <hr/> <p>B sähköisesti käsiteltävät tiedot</p> <p>Valokuvat pidän salasanalla suojatussa kansiossa koneellani, johon on käyttäjätunnus-salasana-suojaus.</p>
<p>11. Henkilötietojen säilyttämisaika tai säilyttämisaajan määrittämiskriteerit</p>	<p>Tiedot säilytetään siihen asti, kun niitä voidaan tarvita, eli opinnäytetyön julkaisemiseen asti. 12/2024. Tämän jälkeen tiedot hävitetään.</p>

<p>12. Tieto automaattisen päätöksenteon tai profiloinnin olemassaolosta sekä tietojen käsittelyn logiikasta ja merkityksestä rekisteröidylle</p>	<p>Rekisterin tietoja käytetään automatisoituihin yksittäispäätöksiin, profilointi mukaan lukien:</p> <p>☒ Ei</p> <p>☐ Kyllä, mihin:</p>
<p>13. Rekisteröidyn oikeudet</p>	<p>Rekisteröidyllä on, ellei tietosuojalainsäädännöstä muuta johdu:</p> <p>- <u>Tietojen tarkastusoikeus (oikeus saada pääsy henkilötietoihin)</u></p>
	<p>o Rekisteröidyllä on oikeus tietää, käsitelläänkö hänen henkilötietojaan vai ei, ja mitä henkilötietoja hänestä on tallennettu.</p> <p>- <u>Oikeus tietojen oikaisemiseen</u> o Rekisteröidyllä on oikeus vaatia, että häntä koskevat virheelliset, epätarkat tai puutteelliset henkilötiedot oikaistaan tai täydennetään ilman aiheetonta viivytystä. Lisäksi henkilöllä on oikeus vaatia, että tarpeettomat henkilötiedot poistetaan.</p> <p>-</p> <p><u>Oikeus tietojen poistamiseen</u> o Rekisteröidyllä on oikeustapauksissa oikeus saada henkilötietonsa kokonaan poistettua rekisterinpitäjän rekistereistä (oikeus tulla unohdetuksi).</p> <p>-</p> <p><u>Oikeus käsittelyn rajoittamiseen</u> o Rekisteröidyllä on tietyissä tilanteissa oikeus pyytää henkilötietojensa käsittelyn rajoittamista siksi aikaa, kunnes hänen tietonsa on asianmukaisesti tarkistettu ja korjattu tai täydennetty.</p> <p>-</p> <p><u>Vastustamisoikeus</u> o Rekisteröidyllä on tietyissä tilanteissa oikeus henkilökohtaiseen, erityiseen tilanteeseensa perustuen milloin tahansa vastustaa henkilötietojensa käsittelyä.</p>

-

Oikeus siirtää tiedot järjestelmästä toiseen ○ Rekisteröidyllä on tietyissä tilanteissa oikeus saada häntä koskevat henkilötiedot, jotka hän on toimittanut rekisterinpitäjälle, jäsennellyssä, yleisesti käytetyssä ja koneellisesti luettavassa muodossa, ja oikeus siirtää tiedot toiselle rekisterinpitäjälle.

- Oikeus tehdä valitus valvontaviranomaiselle ○ Rekisteröidyllä on oikeus tehdä valitus erityisesti vakinaisen asuin- tai työpaikkansa sijainnin mukaiselle valvontaviranomaiselle, jos hän katsoo, että henkilötietojen käsittelyssä rikotaan EU:n yleistä tietosuojasetusta (EU) 2016/679. Rekisteröidyllä on lisäksi oikeus käyttää hallinnollisia muutoksenhakukeinoja sekä muita oikeusuojakeinoja.

○ Yhteystiedot:

Tietosuojavaltuutetun toimisto, PL 800, 00521 Helsinki tietosuoja@om.fi

Rekisteröidyn oikeuksien toteuttamiseen liittyvät pyynnöt toimitetaan sähköisenä ammattikorkeakoulun asiointisähköpostiin tamk@tuni.fi, tai paperipostina osoitteeseen

Tampereen ammattikorkeakoulu

33520 TAMPERE

Liite 5. Suostumuslomake

Suostumuslomake - Tampereen ammattikorkeakoulu

Muusikko-identiteetin tukeminen valokuvan keinoin -opinnäytetyö

Opinnäytetyöprojektin aikana osallistuja pyrkii osallistumaan **kolmeen työpajaan**, jossa ensimmäisessä suunnitellaan kuvaukset, toisessa pidetään kuvaukset ja kolmannessa kuvista valitaan valokuvanäyttelyyn valittavat kuvat sekä ideoidaan omaa logoa. Projektiin osallistuessaa osallistujat saavat omasta bändistä otetut kuvat omaan käyttöönsä sekä kuvat esitetään Vimmartin pitämässä näyttelyssä. Oikeudet valokuvien käyttöön siirtyvät kuvaajalle, Vimmartille ja valokuvassa esiintyville henkilöille.

Opinnäytetyöprojektiin osallistuvilta pyydetään kokemuksia ja/tai tunteita liittyen omaan bändiryhmään. Vastaukset pyydetään suullisesti tai eleillä ja ne kirjoitetaan ylös paperille.

Tutkimusaineistona toimivat kerätyt kokemukset bänditoiminnasta, tutkijan tekemät havainnoinnit työpajoista sekä otetut valokuvat. Tutkimuksessa ei tule esiin osallistujien nimiä eikä arkaluontoisia asioita käsitellä. Osallistujat voidaan kuitenkin tunnistaa otettujen julkisten valokuvien perusteella.

Tutkimukseen osallistuminen on täysin vapaaehtoista ja voitte peruuttaa osallistumisenne tutkimukseen tahansa koska tahansa ennen tutkimuksen julkaisua ottamalla yhteyttä opinnäytetyöntekijään sähköpostitse tai Vimmartin kautta. Alle 15-vuotiailta henkilöiltä tarvitaan huoltajan suostumus.

Mikäli haluatte osallistua projektiin, pyritte sitoutumaan kolmeen työpajakertaan ja edellä mainittuihin ehtoihin.

Opinnäytetyön tekijä: Iiris Aholainen, iiris.aholainen@tuni.fi

Allekirjoittanut henkilö osallistuu tutkimukseen

Kyllä   Ei

Paikka ja aika _____ . _____ .2024

Allekirjoitus ja nimen selvennys

Liite 6. Kuvauslupa

KUVAUSLUPA

Tämä lupa koskee Ruudun takaa- projektiin otettavien valokuvien tai videoiden käyttölu-
paa. Kuvattavilta pyydetään suullinen suostumus ennen, kuin kuvia otetaan.

Kuvattavat saavat valita valokuvat, joita tullaan käyttämään Vimmart- yhdenvertaisen tai-
teen oppilaitoksen tuki ry:n viestintään ja markkinointiin. Kuvattavilla on oikeus nähdä ja
kieltää videoiden käyttö, ennen niiden julkaisua. Julkaistujen kuvien ja videoiden käyttö-
oikeudet ovat kuvaajalla, Vimmartilla sekä kuvattavilla itsellään.

Verkossa tapahtuvan julkaisun paikkoja ovat Vimmartin omat kotisivut sekä sosiaalisen
median kanavat. Lisäksi kuvia voidaan käyttää muussa Vimmartin markkinoinnissa.

Kuvattava antaa myös suostumuksen kuvien käyttöön kuvaajan opinnäytetyötutkimusta
varten (erillinen suostumuslomake). Valokuvaajalla on oikeus käyttää kuvia oman työnsä
markkinointi- ja portfolioikäytössä.

Allekirjoittaneen henkilön tunnistettavan kuvan voi julkaista edellä esitellyissä yhteyksissä.

Kyllä

Ei

Paikka ja aika _____ . _____ . 2024

Allekirjoitus ja nimen selvennys